СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXV П'ЯТНИЦЯ, 17 ЖОВТНЯ 2008 РОКУ ЧИСЛО 42 VOL. CXV FRIDAY, OCTOBER 17, 2008 No. 42

В Україні вшанували воїнів Української Повстанської Армії

Роман Лебедь (Бі-Бі-Сі)

КИЇВ. – 14 жовтня, на свято Покрови, в Україні традиційно вшановують пам'ять вояків Української Повстанської Армії (УПА). Цього року вшанували 66-ту річницю від часу її створення.

Президент України Віктор Ющенко і прем'єр Юлія Тимошенко взяли участь в урочистих заходах з нагоди Дня українського козацтва та Дня Української Повстанської Армії, які відбулися у Києві на Софійській площі. Вони поклали квіти до пам'ятника Богданові Хмельницькому.

На площі та майдани вийшли не лише прихильники повстанців, але й їхні ідеологічні супротивники.

Найпершими з'явилися комуністи. Свої нечисленні акції ліві розпочали з самого ранку. Спершу вони розташувалися на Бесарабській площі, під монументом Володимира Леніна. Саме там зібратися їм запропонувала влада Києва. А для націоналістів було відведено Майдан Незалежности.

Однак, коли туди почали сходитися представники націоналістичних партій та організацій, вони не без подиву виявили, що вже встановлену сцену оточили яскравими наметами комуністи та проґресивні соціялісти. Перед юрбою виступала провідниця останніх Наталія Вітренко. Дату заснування УПА вона використала в аґітаційних цілях, закликавши усіх комуністів до створення єдиного лівого фронту напередодні виборів. Свою акцію організатори назвали „першим масовим антифашистським мітингом" в Україні, оскільки вони вважають вояків УПА „поплічниками фашистів".

Київ уже був свідком бійок 14 жовтня кілька років тому. Тож цього року за порядком під час акцій стежило 5,000 правоохоронців, бійців спецпідрозділів, навіть службовців з високими званнями. Можна при-

(Закінчення на стор. 3)

Вітання Президента України Віктора Ющенка ветеранам УПА

Дорогі ветерани!

Сердечно вітаю вас із 66-ою річницею створення Української Повстанської Армії. Наш народ віками прагнув здобути суверенну державу. У середині минулого століття виразниками ідеї незалежности стали Організація Українських Націоналістів та її збройна сила – Українська Повстанська Армія.

Найкращі сини й доньки нації встали до лав борців з чужоземним поневоленням. Українські патріоти змушені були протистояти одночасно двом ідеологіям, кожна з яких прагнула підкорити й поглинути Україну.

Сьогодні колишні воїни УПА є прикладом служіння Батьківщині, зразком самопожертви в ім'я рідної землі та майбутніх поколінь свого народу. Зичу всім учасникам визвольного руху і ветеранам Української Повстанської Армії міцного здоров'я, щасливого довголіття, непохитної віри у велике майбутнє Української держави.

Слава Україні!

Віктор Ющенко
14 жовтня 2008 року

Президент України Віктор Ющенко і прем'єр-міністер України Юлія Тимошенко на святкуванні Дня українського козацтва і свята Покрови Пресвятої Богородиці в Києві 14 жовтня. Фото: УНІАН

У Вашінґтоні визначено місце Меморіялу геноциду в Україні

НЮ-ЙОРК. — 6 жовтня Крайовий комітет вшанування 75-річниці пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні повідомив, що у четвер, 2 жовтня, Крайова комісія плянування столиці надала українському урядові місце для спорудження пам'ятника жертвам Голодомору 1932-1933 років. Пам'ятник стоятиме у Вашінґтоні на перехресті Норт Капітол вулиці, Масачусетс авеню та Ф-вулиці у північно-західньому кварталі Дистрикту Колюмбії, п'ять кварталів на північ від Капітолію США.

На цьому місці буде споруджено пам'ятник жертвам Голодомору.
Фото: *EDAW, Environmental Assessment Agency.*

НА ТЕМИ ДНЯ

„Вибори будуть, але не 7 грудня"

КИЇВ.– „Вибори будуть, але не 7 грудня", – заявила 14 жовтня київська газета „День". Судова тяганина за проґнозами видання може тривати кілька тижнів. Експерти кажуть, що вибори можуть перенести на лютий-березень.

„До весни рівень мобілізації виборців підвищиться. Актуальність парляментських виборів стане очевиднішою для кожного виборця. До весни можна будувати нові проєкти, а в грудні нові імена не мають шансів на успіх", – вважає політолог Андрій Єрмолаєв.

Газета „Сєгодня" пише, що в Україні напередодні виборів активізувалася торгівля партіями. Ціни – від 300 тис. дол. до 1 млн. і більше. Купують партії для того, щоб потрапити у парлямент або забрати голоси у опонентів. Гроші розподіляються так: частина іде провідникові, решта – членам політичної ради. Всього в Україні 150 партій.

Кабінетові міністрів на засіданні 14 жовтня не вдалося ухвалити рішення щодо фінансування позачергових виборів з резервного фонду. Міністер внутрішніх справ України Юрій Луценко уточнив, що питання про виділення коштів підтримали міністри від „Нашої України-Народної самооборони" (НУ-НС), а п'ять міністрів від Бльоку Юлії Тимошенко (БЮТ)

(Закінчення на стор. 3)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Президент Польщі вибачився перед українцями

ВАРШАВА, Польща. — Польська Православна Церква 12-13 жовтня відзначила 70-ті роковини горезвісної акції нищення церковних будинків на Холмщині та Південному Підляшші. Президент Польщі Лєх Качинський попросив вибачення за дії влади колишньої Польщі і вже вкотре прокоментував болючі моменти в історії польсько-українських взаємин. Раніше Л. Качинський разом з Президентом України Віктором Ющенком вшанував пам'ять жертв польсько-українського протистояння 1940-их років XX ст. в селі Павлокома, біля Перемишля. Тепер слова Л. Качинського стосувалися подій 1938 року, коли польська влада знищила церковні споруди у східних реґіонах. Важливим елементом відзначення 70-річчя цих подій буде презентація книги українського історика д-ра Григорія Купріяновича „1938. Операція нищення православних церков на території Холмщини та Південного Підляшшя", до якої Л. Качинський написав вступне слово. 70 років тому упродовж двох місяців знищено 127 церков, а православне українське населення зазнало переслідувань та арештів. *(Радіо „Свобода")*

Провідники християнських церков звернулися до політиків

КИЇВ. — Керівники низки християнських Церков України закликають політиків до співпраці на благо держави. Про це йдеться у їхньому зверненні до українського народу від 11 жовтня. „Цим спільним зверненням ми хочемо показати приклад того, що, незважаючи на об'єктивні відмінності між нами, ми можемо працювати разом. Віримо, що і політики та державні діячі, залишаючись прихильниками різних поглядів, зможуть знайти форми співпраці на благо України", – йдеться у зверненні, під яким підписалися предстоятель Української Православної Церкви Київського патріярхату Філарет (Денисенко), Верховний Архиєпископ Української Греко-Католицької Церкви Любомир (Гузар), заступник голови конференції єпископів Римсько-Католицької Церкви в Україні Маркіян Трофим'як, голова Всеукраїнського союзу об'єднань євангельських християн-баптистів В'ячеслав Нестерук. „Зневіра і розчарування не повинні зупиняти нашого суспільного поступу, бо тільки на нас, громадянах України, лежить відповідальність за те, що буде з нашим спільним домом завтра", – зазначають керівники християнських церков України. *(УНІАН)*

Влада Росії – проти вшанування пам'яті жертв Голодомору

МОСКВА. — У Посольстві України в Російській Федерації (РФ) 13 жовтня вшанували пам'ять жертв Голодомору 1932-1933 років у рамках міжнародної акції „Незгасима свічка". Посол України Костянтин Грищенко на церемонії вшанування сказав: „Ми зібрались у Посольстві, хоча плянували провести набагато ширше зібрання. На жаль, сьогодні влада країни перебування не надала нам підтримки у проведенні такої маштабної акції". Посол вважає, що тут є нерозуміння російської влади з приводу того, що прагне Україна досягти через акцію „Незгасима свічка". „Російський народ аж ніяк не може бути звинувачений у злочинах, який здійснював режим, але якщо ми не будемо усвідомлювати усю глибину того жаху, який пережив український народ, ми не зможемо ґарантувати неповторення у майбутньому трагедії", – наголосив К. Грищенко. Заступник міністра закордонних справ України Юрій Костенко повідомив, що акція „Незгасима свічка" вже пройшла у 29 країнах світу. Вона відбудеться у Санкт-Петербурзі, у Ростові-на-Дону. Україна стурбована діями російської влади, яка намагається завадити проведенню акції „Незгасима свічка" на території Росії. *(„Кореспондент")*

У МВС допитали В. Балогу

КИЇВ. — У Міністерстві внутрішніх справ допитали голову Секретаріяту Президента Віктора Балогу у зв'язку з численними фактами незаконного використання літака державного підприємства „Україна" під час його перебування на посаді міністра з надзвичайних ситуацій, а також глави Секретаріяту. Міністер внутрішніх справ Юрій Луценко повідомив 13 жовтня, що В. Балога 31 раз літав на Закарпаття й по всьому світі з членами своєї родини. На допиті В. Балога на деякі запитання не відповідав, посилаючись на своє право не свідчити проти себе. Ю. Луценко підкреслив, що слідство тільки розпочалося й ведеться воно не тільки стосовно В. Балоги. *(„Кореспондент")*

Польща розширює мережу дипломатичних установ

ВАРШАВА, Польща. — Польща розширює мережу своїх дипломатичних установ в Україні. Нові консульські пункти незабаром відкриються в Івано-Франківську, Вінниці та Севастополі. Консульство в Івано-Франківську стане вже третім на заході України. Охочих отримати візу у Львові та Луцьку настільки багато, що консульства не встигають з роботою. Польська делеґація вже відвідала Івано-Франківськ з метою пошуку приміщення під дипломатичну установу. В Україні нині працює п'ять консульств Польщі – у Києві, Луцьку, Львові, Харкові та Одесі. *(„Німецька хвиля")*

Кримські правоохоронці застерігають від провокацій

СИМФЕРОПІЛЬ. — 10 жовтня керівники кримської прокуратури, міліції та служби безпеки виступили з політичною заявою, у якій говориться, що ситуація в автономії стабільна, а правоохоронні органи Автономної республіки Крим виконують покладені на них функції. Разом з тим, відзначається у документі, останнім часом в засобах масової інформації поширюються заяви окремих представників політичних сил та громадських організацій про можливі варіянти дестабілізації в Криму, проводяться аналогії з недавніми подіями на Кавказі, як можливий сценарій розвитку ситуації на півострові, тощо. Все це, на думку кримських силовиків, не сприяє стабільності в суспільстві і збереженню спокою громадян. У зв'язку з цим, керівники кримської прокуратури, міліції та Служби безпеки України застерегли представників окремих громадсько-політичних організацій від провокацій та заяв, котрі можуть призвести до дестабілізації ситуації на Кримському півострові. *(Радіо „Свобода")*

Націоналісти створили бастіон на півдні України

МЕЛІТОПІЛЬ, Запорізька обл. — У Мелітополі створено філію Дрогобицького науково-ідеологічного центру ім. Дмитра Донцова, повідомив 9 жовтня керівник центру, доцент Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка Олег Баган. „Приємним моментом відвідин Мелітополя став ентузіязм, з яким тамтешні активісти сприйняли програму й ідеї дрогобицького центру", – зазначив О. Баган. Це засвідчили другі „Донцовські читання" в Мелітопольському державному педагогічному університеті, присвячені 125-річчю від дня народження визначного українського публіциста, політичного діяча й ідеолога націоналізму Д. Донцова. Участь у читаннях взяли 55 науковців з міст України. *(ЗІК)*

Румунія повернула Україні музейні експонати

КИЇВ. — Румунія повернула Україні музейні експонати декоративно-прикладногомистецтва, вивезені з Івано-Франківська у 1991 році з фондів Івано-Франківського краєзнавчого музею на виставку творів декоративно-прикладного мистецтва. Твори в кількості 223 експонатів відіслали в етнографічний музей Бая-Маре (Румунія) для експонування. Такий культурний захід проводився тодішнім керівництвом области в рамках дружби і співробітництва між Івано-Франківською областю та Марамурешським повітом Румунії. З 2005 року виставка перебувала в історичному музеї міста Сата-Маре. З 1991 року 184 унікальних вироби з кераміки та 39 з ткацтва, виготовлених прикарпатськими умільцями, так і не повернулися до Івано-Франківська. 10 жовтня, після тривалих переговорів, румунська сторона передала експозицію Україні. Причина довгого неповернення виставки в Україну пов'язана з чинним румунським законодавством, за яким виставка, яка перебуває на території країни більше 10 років, стає власністю держави. *(„Кореспондент")*

Львівському братству – 555 років

ЛЬВІВ. — У Львові заплановано низку заходів на відзначення 555-річчя першої писемної згадки про Львівське братство та його школу, зокрема ювілейну академію та святковий концерт, які відбудуться 5 грудня у Львівській опері, наукову конференцію, видання тематичної книги, створення науково-популярного фільму, проведення циклу просвітницьких радіо- та телепередач, випуск ювілейних монет. Відзначення 555-річчя Львівського Ставропігійського Успенського братства цілком виправдане з огляду на кольосальну суспільно-політичну ролю, яку відіграла ця формація. Львівське братство – це церкви, школа, друкарня, шпиталь, соціяльний захист українського люду, розвій усіх сфер тогочасного ділового життя і господарки. На університет „Львівський Ставропігіон" лягає основний тягар організаційних клопотів з гідного вшанування ювілейної дати. (*Західня інформаційна корпорація*)

Україну прийнято до складу Багатонаціональних миротворчих сил ПСЕ

ОХРІД, Македонія. — Рада міністрів оборони Південно-Східньої Европи (ПСЕ) ухвалила включити Україну в 2009 році до складу Багатонаціональних миротворчих сил цієї організації. Рішення було ухвалене на засіданні Ради міністрів оборони країн ПСЕ, в якому взяла участь українська військова делеґація на чолі з міністром оборони України Юрієм Єхануровим, повідомила 9 жовтня прес-служба українського оборонного відомства. Україну було прийнято до Ради міністрів оборони країн ПСЕ 6 грудня 2005 року. До складу Ради міністрів оборони країн ПСЕ входять Албанія, Болгарія, Греція, Македонія, Італія, Румунія, США, Словенія, Туреччина, Хорватія, Україна, Боснія і Герцеґовина, а також країни-спостерігачі – Молдова, Сербія, Чорногорія. *(„День")*

В. Ющенко проіґнорував засідання ради глав країн СНД

БІШКЕК, Киргизстан. — Президент України Віктор Ющенко не брав участи у засіданні глав держав Співдружности Незалежних Держав, що відбулося у Бішкеку 10 жовтня. Українську делеґацію від Міністерства закордонних справ очолював перший заступник міністра закордонних справ Юрій Костенко. На порядку денному було близько 20 питань, що в основному торкалися взаємодії між країнами в економічній сфері. *(„Кореспондент")*

Зустріч В. Ющенка з українцями в Італії

РИМ – Президент України після офіційних переговорів 8 жовтня з керівництвом країни у четвер, 9 жовтня, зустрівся з представниками численної української громади в Італії. Він був першим Президентом України, котрий на місці вислухав проблеми і звернувся до людей з словом. Найболючіші питання, про які розповідали В. Ющенкові, стосуються укладення двосторонніх угод про працевлаштування, пенсійне забезпечення і соціяльний захист українців. Зустріч відбулася у релігійно-культурному осередку українців у Римі, котрий створив Патріярх Йосип Сліпий. *(Радіо „Свобода")*

„Майбутнє починається в минулому“

Ми вже повідомляли читачів, що вже близько року, як „Свобода“ і „The Ukrainian Weekly“ розпочали працю над перетворенням своїх унікальних газетних архівів в електронний вигляд. Надавно сталися дві події, які стали причиною, щоб поновити цю інформацію.

Перша – „Свободі“ і її архівові виповнилося 115 років. У світі є небагато видань, які існують стільки часу. Щоб забезпечити довголіття, основу задуму мають становити добрі, вартісні наміри. Щоб створити щось надзвичайне, потрібні й надзвичайні зусилля.

Друга подія пов'язана з цим. Розуміючи цінність подібних видань, кілька тижнів тому відома корпорація „Ґуґл“ (Google), пошукова система якої є найпопулярніша серед користувачів інтернету, оглосила про розширення своїх інтересів у галузі комп'ютеризації газетних архівів. Вона плянує комп'ютерно обробляти мікрофільми періодичних видань в широкому маштабі – з тим, щоб викласти їх на інтернет для загального доступу. Причому, чим старше видання – тим в ньому більше зацікавлення.

Сама ідея дуже корисна і заслуговує похвали за технічне виконання. Хоча є й обмеження – мікрофільми не всіх видань приймаються для обробки, перегляд і можливість друку не всіх сторінок є безкоштовним (потрібна оплата за кожну статтю або передплата видання), а найбільше застереження викликає присутність реклями. Спробуйте самі щось знайти за цією інтернет-адресою www.news.google.com/archivesearch.

Подібні електронні архіви розвивають вже декілька років Національна бібліотека Конґресу, а також такі великі видання, як „Нью-Йорк Таймс“, „Вашінґтон Пост“ та ін.

Що стосується україномовного світу, то тут „Свобода“ веде перед і покищо є єдиним виданням, яке відчиняє свої історичні надбання такого маштабу для читачів. Втім, вартий уваги не так факт першости, як унікальність і цінність цих архівів.

Унікальність полягає в тому, що наше періодичне видання є найстаршою україномовною газетою у світі, що безперервно, протягом 115 років висвітлює життя українців у світі і в Україні, а також єдиним на сьогоднішній день, яке робить архіви доступними для загалу в їх ориґінальному вигляді.

Згадайте, як в пошуках за якоюсь інформацією їдете до бібліотеки, гортаєте пожовклі сторінки старих газет, зібрані у тяжкі книжки, які не кожен може підняти, або перекручуєте десятки метрів мікроплівок... і не знаходите того, що шукали.

Пам'ятаєте те – майже містичне! – відчуття, коли, переглядаючи заголовки 100-літньої давности, дивним чином повертаєшся назад у „ добрі старі часи“. Під впливом „пилу століть“ звідкись виникають думки про минущість людського життя, підсвідоме бажання піти до сповіді. А уважний читач може розгледіти навіть Божу руку в подіях минулого і сучасного, простежити зв'язок подій, зрозуміти їх причини і передбачити наслідки...

Тепер це можна робити з дому, зручно сидячи перед комп'ютерним екраном з горнятком кави, заощаджуючи час на поїздку до бібліотеки та кошти на пальне для авта.

Цінність архівів самозрозуміла – в них хронологічно відображена історія не лише української діяспори в Америці, але й історія України за період часу, коли в самій Україні не існувало вільної преси. Для тих поколінь українців, що виросли на комуністичній неправді і напівправді, це може стати єдиним легко доступним джерелом правдивої інформації про те, як все було насправді. Причому – через погляд зі сторони, який в більшості є об'єктивнішим, ніж зсередини подій.

Історична роля української еміґрації – зберегти духовні, літературні, мистецькі цінності нашої нації і повернути їх в Україну, щоб передати наступним поколінням, відтворити втрачений зв'язок між поколіннями, помогти створити надійний ґрунт на якому можна будувати майбутнє держави. „Майбутнє починається в минулому“, – сказав німецький історик і філософ Одо Маркард.

Архіви „Свободи“ – це загальноукраїнська національна спадщина. Початки іміґрації, побудова наших церков, створення Українського Народного Союзу, Перша світова війна, боротьба України за незалежність, польська окупація, радянщина, Друга світова війна, катастрофа „Титаника“, перші лети у космос, перша людина на Місяці, відкриття Президентом Двайтом Айзенгавером пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашінґтоні, українські шістдесятники і дисиденти... – продовжіть цей список тем самі.

Правдиві факти про ці історичні події, висвітлені на історичних сторінках газет Українського Народного Союзу, стають доступними для світу (на день виходу цього числа на веб-сторінці „Свободи“ розміщені числа від 1986-го до 2008 року, а на веб-сторінці „The Ukrainian Weekly“– від 1977-го до 2008 року).

Робота над архівами продовжується завдяки підтримці фінансових спонзорів проєкту – Кредитової спілки „Самопоміч“ в Нью-Йорку та Наукового Товариства ім. Шевченка.

Крім газетного архіву, на веб-сторіці „Свободи“ є й інші цікаві матеріяли. Одні люди кажуть, що в кожному жарті є частка правди, інші – що в кожному жарті є частка жарту... Читайте підбірку відомого в українській діяспорі гумористичного журналу „Лис Микита“ Едварда Козака і визначіть самі, де правда. Або знайдіть свою церкву на сторінці „Наша спадщина“ (покищо тільки штату Ню Джерзі), яка зроблена на основі досліджень українських церков в США і Канаді Богданом Полянським. Або подивіться короткий відеофілм про „Свободу“.

З розвитком комп'ютерних технологій веб-сторінка „Свободи“ буде вдосконалюватися. Стежте і переконуйтеся в цьому.

Редакція

Інтернет-адреса „Свободи“:
www.svoboda-news.com

„The Ukrainian Weekly“:
www.ukrweekly.com

„Вибори будуть...

(Закінчення зі стор. 1)

були проти.

Прем'єр-міністер України Ю. Тимошенко просить Президента України Віктора Ющенка скасувати указ про проведення позачергових парляментських виборів. Вона пояснила свій заклик розгортанням світової фінансової кризи. За словами прем'єра, Верховна Рада натомість повинна відкореґувати бюджет та схвалити низку фінансово-економічних рішень.

Опоненти Ю. Тимошенко, і зокрема провідник опозиційної Партії Реґіонів Віктор Янукович, кажуть, що вона не хоче позачергових виборів лише тому, що прагне зберегти собі посаду голови уряду. Тим часом депутати від БЮТ бльокували працю Центральної виборчої комісії та суду у Києві, щоб перешкодити виборчій кампанії, яка мала розпочатися після розпуску Президентом Верховної Ради.

Апеляційний адміністративний суд Києва переніс на 17 жовтня розгляд скарги Секретаріяту Президента на рішення окружного адміністративного суду Києва, яким була припинена дія указу Президента про розпуск Верховної Ради. Раніше, 13 жовтня, Рада національної безпеки й оборони (РНБО) України вирішила зобов'язати уряд виділити кошти на проведення позачергових парляментських виборів з резервного фонду державного бюджету.

Фракція БЮТ на засіданні 10 жовтня розглянула питання про можливість одночасного проведення парляментських і президентських виборів. Провідник фракції БЮТ Іван Кириленко сказав, що для цього імпічмент діючому Президентові проводити не потрібно, а необхідно лише „дотягнути“ терміни проведення позачергових виборів до Верховної Ради до президентських виборів.

(„Кореспондент“, Бі-Бі-Сі)

Коментар: телевізійні дебати Юлії Тимошенко і Віктора Януковича

КИЇВ. – 12 жовтня у програмі телеканалу „Інтер“ зустілися колишній і діючий прем'єри Віктор Янукович (особисто прийшов у студію) і Юлія Тимошенко (скористалася супутниковим зв'язком). Жвавість дискусії зробила її цікавою.

У питанні про коаліцію з Партію Реґіонів (ПР) Ю. Тимошенко вивернулася: голосувати ми можемо з ким завгодно, але створювати коаліцію – вибачте. Вона підготувала купу цитат з підписаного свого часу В. Януковичем Універсалу, тикаючи екс-прем'єрові то голосуванням фракції ПР щодо НАТО, то його підписом під пунктом про всесторонній розвиток української мови. Так, голосував, не зречешся, але чомусь В. Янукович не підготував виписочки щодо криз, винуватицею яких вважають Ю. Тимошенко. Міг би пригадати, як фракція БЮТ проголосувала за референдум, яким можна ввести двомовність і заборонити НАТО, як БЮТ хотіла імпічмент Президентові оголосити.

В. Янукович не знайшов нічого кращого, ніж заявити, що „ви, значить, красива, але ми ж не в ательє мод“.

А ця тема для Ю. Тимошенко – як пісня! А пригадайте, як ви в струсиних туфлях до Европи приїхали, і навіщо ви струся замордували. Прем'єр виглядала переконливішою за В. Януковича. Йому краще треба було б готуватися...

Марина Лаптєва
(УНІАН)

В Україні...

(Закінчення зі стор. 1)

пустити, що їх було більше, ніж всіх учасників акцій. Сутичок вдалося уникнути, опоненти лише на словах обмінялися образами.

Дещо тихіше було біля Музею історії України, де Конґрес Українських Націоналістів та представники радикальної організації „Українська національна асамблея-Українська народна самооборона“ заклали символічні цеглини на місці майбутнього Музею слави УПА. Згодом організованою колоною вони рушили на Замкову гору, де вшанували пам'ять героїв Крут.

Президент України Віктор Ющенко виступив на Софійській площі. Окрім теми козацтва, він торкнувся історії УПА, хоча якраз за неї його чи не найбільше критикують з Росії, а також ліві в Україні. Зокрема Президент заявив, що саме вояки УПА віддавали свої життя за Незалежність України. Визнати вояків УПА борцями за українську незалежність закликали Президента представники правих партій. Проєкт відповідного указу вони передали В. Ющенкові.

Загалом цього року акції були не надто численними. Інформаційні аґенції передають, що попри заявлені 20 тис., у вічу Всеукраїнського об'єднання „Свобода“ біля пам'ятника Тарасові Шевченкові взяли участь трохи більше 3,000 осіб. Не було й масового маршу, як минулого року.

Провідник „свободівців“ Олег Тягнибок сказав, що вони вирішили прислухатися до рішення суду, яке заборонило проведення ходи вулицями Києва, аби уникнути провокацій.

16 жовтня Служба безпеки України презентувала книгу-альбом „Бофони: грошові документи ОУН і УПА“ – перше видання, що містить повний опис грошей українського визвольного руху 1950-их років. Книга видана за підтримки Національного банку України. На Волині, в урочищі Вовчак, з нагоди 66-ої річниці утворення УПА відбувся обласний зліт ветеранів ОУН і УПА.

АМЕРИКА І СВІТ

Перші прямі переговори між Грузією і Росією

ЖЕНЕВА. — Представники Росії та Грузії 15 жовтня розпочали у Женеві перші прямі переговори від часу п'ятиденної війни у серпні цього року. Переговори, які відбуваються за посередництва ООН та Европейського союзу і спрямовані на те, аби сприяти відновленню стабільности та безпеки у реґіоні. Напередодні переговорів Генеральний секретар ООН Бан Кі-Мун застеріг проти „швидкого залагодження проблеми". Два місяці тому вони перебували у стані війни, а нині представники Грузії та Росії, як виглядає, готові сісти за стіл переговорів у Женеві. Той факт, що до справи залучено ООН, Евросоюз і Організацію безпеки і співробітництва в Европі (ОБСЕ), що є першим прикладом співпраці цих трьох установ, засвідчує усю серйозність, з якою міжнародна спільнота ставиться до цього конфлікту. Однак, попри дипломатичний тиск, ніхто, як виглядає, не очікує аж так багато від першої зустрічі. Розв'язання конфлікту не стоїть на порядку денному у Женеві, радше гуманітарні проблеми, як от майбутня доля усіх переміщених осіб. Але навіть ці питання можуть стати жертвами гіркоти, що і надалі зберігається у стосунках Грузії та Росії. *(Бі-Бі-Сі)*

Правляча партія перемогла на виборах у Канаді

ОТАВА. — Правляча партія перемогла на парляментських виборах 14 жовтня у Канаді. Переконливу більшість консерваторам здобути не вдалося. З 308 місць вони, за попередніми даними, отримали 143. Головні суперники правлячої партії – ліберали – отримали лише 77 мандатів. Опозиціонери вже визнали програну, але пообіцяли не здаватися. Крім того, до парляменту пройшли ще дві політичні сили – Квебекський союз та Нова демократична партія. Два місця здобули незалежні кандидати. Решта 15 політичних сил не змогли провести своїх кандидатів. Несподіванкою став низький вислід Партії зелених. Завжди популярна в Канаді, цього разу вона вибори провалила. Теперішні вибори були у Канаді дочасними, їх ініціював прем'єр-міністер, сподіваючись, що його партія здобуде більшість місць. *(5 канал)*

Ситуація на світових біржах починає поліпшуватися

ВАШІНҐТОН. — На біржах багатьох країн світу продовжується зростання вартости цінних паперів. Для прикладу, у Токіо ціни на акції стрибнули на 14 відс., найбільше одноденне зростання за останні 60 років. Біржі багатьох країн, як і американський Вол-Стріт вітають гарні новини. Президент Джордж Буш 14 жовтня оголосив про ще один крок уряду, який має за мету подолати наслідки кредитної кризи. Він включає використання сотень млрд. дол. платників податків на викуп часток приватних банків. Якщо минулого тижня хвиля переважно йшла вниз, то у понеділок, 13 жовтня, Ню-йоркська фондова біржа зробила рекордний за останні 76 років стрибок у гору – на 936 пунктів. Це сталося після того, як Президент Дж. Буш оголосив плян використати 250 млрд. дол. з загальної суми у 700 млрд., виділеної на порятунок економіки, на прямий викуп часток принаймні дев'яти найбільших приватних банків. „Новий капітал допоможе оздоровленим банкам продовжувати видавати кредити підприємствам та споживачам. Це – важливий короткотерміновий захід з забезпечення життєвої стійкости американської банківської системи", – сказав Президент. *(„Голос Америки")*

Росія вивела з Грузії не всіх військових

ПАРИЖ. — Міністер закордонних справ Франції Бернар Кушнер 11 жовтня ствердив, що Росія вивела не всі війська з Грузії, і на російсько-французьких переговорах, які мають відбутися 15 жовтня в Женеві, розглядатиметься питання подальшого виведення російських військових з території Грузії. „Документ Саркозі-Медведєв" не виконаний, тож мусимо ще попрацювати над продовженням процесу. Я знаю, що російські підрозділи вийшли, але не повністю. Мені відомо, що вони залишаються в Ахалгорському районі та інших місцях", – сказав Б. Кушнер після зустрічі з президентом Грузії Михайлом Саакашвілі. За словами міністра, у висліді неодноразових зустрічей президентів Ніколя Саркозі і Дмитра Медведєва сторони оголосили про те, що російські військові будуть виведені з прилеглих до конфліктних реґіонів територій. Президент Росії Д. Медведєв заявив 10 жовтня, що Росія виконала всі зобов'язання за пляном „Медведєв-Саркозі". Москва 9 жовтня офіційно повідомила Евросоюз про те, що виведення закінчено. *(УНІАН)*

О. Лукашенкові дозволили їздити до ЕС

ЛЮКСЕМБУРҐ. — Европейський союз 13 жовтня здійснив перші кроки для того, щоб відновити політичний діялог з Білоруссю – через чотири роки після того, як ЕС заборонив будь-які двосторонні контакти на високому рівні і наклав інші санкції на країну, яку часто називають останньою диктатурою у Европі. Комісар ЕС з зовнішніх відносин Беніта Фереро-Вальднер провела переговори з міністром закордонних справ Білорусі Сергієм Мартиновим, який згодом зустрівся також з міністрами закордонних справ ЕС у Люксембурзі. Б. Фереро-Вальднер висловилася за зняття заборони на поїздки до Европи чільних білоруських посадовців. Президентові Білорусі Олександрові Лукашенкові та іншим чільним урядовцям країни дозволено в'їзд до країн ЕС – вперше за минулі чотири роки. Відлига у взаєминах між ЕС і Білоруссю почалася ще влітку, коли офіційний Мінськ звільнив останніх трьох політичних в'язнів і відмовився вслід за Росією визнати незалежність бунтівних грузинських областей Абхазії і Південної Осетії. *(Бі-Бі-Сі)*

Росія знову випробовує балістичні ракети

МОСКВА. — Росія 11 жовтня випробовувала ще три міжконтинентальні балістичні ракети – через день після того, як встановила дистанційний рекорд для ракети, випущеної з підводного човна. Президент Дмитро Медведєв, який стежив за двома з трьох запусків, сказав, що вони довели, що система оборони Росії досі сильна. Дві нові системи зараз перебувають на стадії розвитку, сказав він, але не додав жодних подробиць. Два з останніх трьох запусків були здійснені у різних кінцях країни. Один у Баренцовому морі, на схід від Норвеґії, другий – на північ від Японії. Третій запуск відбувся у північно-східній Росії, а президент Д. Медведєв зі свого боку пообіцяв подальші запуски. Одна з запущених ракет, за словами російських представників, встановила рекорд, пролетівши 11.5 тис. км., що є рекордом, кажуть росіяни. *(Бі-Бі-Сі)*

У Стокгольмі оголосили Нобелівських лавреатів

СТОКГОЛЬМ, Швеція. — 68-річний французький письменник Жан-Марі Ґустав Ле Клезіо 9 жовтня названий лавреатом Нобелівської премії з літератури 2008 року. Популярність до Ж-М. Ле Клезіо прийшла в 1963 році, коли він опублікував свій дебютний роман („Протокол"). Книга принесла йому номінацію на Гонкурівську нагороду і нагороду Ренодо. Нобелівська нагорода з літератури вручається з 1901 року. А цьогорічну Нобелівську премію миру присуджено колишньому президентові Фінляндії 71-річному Марті Ахтісаарі. М. Ахтісаарі був чільним представником ООН на переговорах в Косово, сприяв завершенню конфлікту в індонезійській провінції Аче та сприяв проголошенню незалежности Намібії. Нобелівський комітет вирішив присудити премію за його важливі зусилля на кількох континентах понад три десятиліття у розв'язанні міжнародних конфліктів. „Ці зусилля стали внеском до посилення миру у світі і братерства між народами у дусі Альфреда Нобеля". Вони отримують золоту медалю, диплом і 10 млн. шведських крон кожний, що приблизно відповідає 1.4 млн. дол. Цього року Нобелівський комітет мав список зі 197 кандидатів на премію миру. *(УНІАН, БІ-Бі-Сі)*

Міжнародний валютний фонд і фінансова криза

ВАШІНҐТОН. — 13 жовтня відбулося щорічне осіннє засідання Ради директорів Міжнародного валютного фонду (МВФ) і Світового банку. Чільне питання на порядку денному – шляхи подолання ґльобальної фінансової кризи. Це зібрання вважають особливо значущим, очевидно, тому, що воно відбувалося на тлі найглибшої фінансової кризи від часів Великої депресії, що охопила цілий світ після банківського краху на Вол-стріт у жовтні 1929 року. Протягом минулих вихідних проходили наради міністрів фінансів і директорів центробанків. 10 жовтня відбулося засідання „Групи семи" найбагатших демократичних держав світу – це США, Велика Британія, Німеччина, Японія, Франція, Італія, Канада. Домінік Штраус-Кан, виконавчий директор МВФ сказав напередодні спільного засідання МВФ і Світового банку, що представники усіх 185 держав-членів Фонду схвалили принцип ґльобальної координації дій для подолання фінансової кризи і підписали відповідну заяву. Д. Штраус-Кан підкреслив, що „це надзвичайно важливо, що зроблено перший координаційний крок, коли і країни, що розвиваються, і країни з малими статками погодилися з принципами, запропонованими державами „Великої сімки". *(Радіо „Свобода")*

Провідники ЕС обговорили фінансову кризу

ПАРИЖ. — На зустрічі у Парижі провідники Европейського союзу в неділю, 12 жовтня, працювали над постановою, яка спонукає банки позичати гроші, що повинно, як вони надіються, розкрутити колесо фінансової системи світу. Зустріч провідників 15 країн- членів ЕС зібрав президент Франції Ніколя Саркозі. Згідно з проєктом, уряди на п'ять років візьмуть на себе ролю ґаранта позичок, наданих банками. Прем'єр-міністер Великобританії Ґордон Бравн прагнув переконати своїх колеґ адоптувати британський підхід до вирішення проблеми, який включає часткову націоналізацію банків. Рішення, прийняті у французькій столиці, будуть винесені на розгляд усіх членів Европейського союзу на цьому тижні. *(„Голос Америки")*

У Бішкеку завершилося засідання глав держав СНД

БІШКЕК, Киргизстан. — У столиці Киргизстану 10 жовтня завершилося засідання глав держав СНД. Провідники країн ухвалили два десятки документів. Зокрема визначили: енерґетика буде основною галуззю співпраці між державами наступного року. Також оголосили 2009 рік – роком молоді, затвердили програми протидії нелеґалам і незаконному обігу наркотиків, плян святкування 65-ої річниці перемоги в Другій світовій війні і пакет соціяльної допомоги ветеранам. Наступною країною, що головуватиме в СНД у 2009 році, буде Молдова. Під час зустрічі міністрів закордонних справ країн-членів СНД ухвалено технічне рішення про те, що з серпня 2009 року Грузія перестане бути членом цієї організації. У праці зустрічі не брав участь президент Грузії Михайло Саакашвілі. У серпні він оголосив про вихід країни зі складу організації. Також у Бішкеку не було президентів України і Азербайджану. Офіційний Київ представляла Секретар Ради національної безпеки і оборони Раїса Богатирьова, а Баку – прем'єр-міністер країни Артур Расізаде. *(5 канал)*

АКТУАЛЬНА ТЕМА

Необхідно опрацювати „Екологічну конституцію Землі“

24 вересня на 63-ій сесії Генеральної Асамблеї ООН Президент України Віктор Ющенко оприлюднив ініціятиву з розроблення юридично зобов'язуючого ґльобального документу – „Екологічної конституції Землі“ та створення під еґідою ООН єдиної структури екологічного захисту з належними повноваженнями і механізмами роботи.

Офіційному проголошенню Президентом України ідеї „Екологічної конституції Землі“ передували 16 років напруженої наукової праці автора ідеї, професора Національного лісотехнічного університету України Юрія Туниці, а також його колеґ з України, США та інших країн світу.

Ще у 1992 році „Свобода“ (16 червня) опублікувала інтерв'ю Ольги Кузьмович з проф. Ю. Туницею під назвою „Екологічні закони повинні бути в цілому світі“, у якому автор коментував свою доповідь на Міжнародній конференції в Університеті Гофстра (Нью-Йорк) стосовно створення „Екологічної конституції Землі“. Редактор

Д-р Юрій Туниця

„Свободи“ Левко Хмельковський знову взяв інтерв'ю у члена делеґації України на 63-ій сесії Генеральної Асамблеї ООН, ректора Національного лісотехнічного університету України, дійсного члена Національної Академії Наук України д-ра Ю. Туниці.

– Чи не могли б Ви, як автор ідеї, про яку говорив Президент В. Ющенко, розкрити її зміст?

– Незважаючи на тотальне погіршення екологічної ситуації, яке вже загрожує не лише здоров'ю, але й життю людей, рішення відомих світових нарад з питань екологічної безпеки і сталого розвитку виконуються незадовільно, тому що досі немає Основного закону виживання людства і його сталого розвитку. В основі цієї ідеї лежить необхідність узгодження законів господарювання з законами природи.

„Екологічна конституція Землі“ (ЕКЗ) повинна мати статус такого основного закону, який повинен забезпечувати право людини жити в безпечному природному довкіллі та економічні ґарантії розвитку кожній країні світу, а також визначати права та обов'язки людини не лише як громадянина своєї держави, але й як громадянина плянети.

В цілісному вигляді ідея ЕКЗ складається з двох частин: перша – правовий акт, у якому мають бути виписані норми екологічної поведінки усіх держав та громадян плянети в інтересах виживання й процвітання цивілізації; друга – створення під еґідою ООН відповідних інституцій контролі за дотриманням норм цього акта, тобто єдиної структури екологічного захисту з належними повноваженнями, до якої могли б входити Рада екологічної безпеки, Світова екологічна організація, Міжнародна служба екологічного моніторингу, Міжнародний екологічний суд з відповідною виконавчою службою та Міжнародний екологічний банк.

Зміст і структура ЕКЗ повинні бути укладені таким чином, щоб новий безпрецедентний міжнародний правовий акт не загрожував суверенітетові жодної країни, але зобов'язував кожну з них використовувати свої природні ресурси й довкілля таким чином, щоб це забезпечувало добробут як нинішнього, так і майбутніх поколінь.

Вочевидь, вже сам початок підготування ЕКЗ змушуватиме національні уряди й транснаціональні корпорації дбайливіше ставитися до довкілля та споживання природних ресурсів.

Можна образно сказати, що ЕКЗ мала би стати „Ноєвим ковчегом спасіння“ для всіх людей, а не лише для вибраних.

– Очевидно, шлях до офіційного визнання цієї ідеї буде дуже важким. Що вже зроблено за минулих 16 років українськими та світовими політиками у цьому напрямку?

– Визнання урядами багатих країн такої необхідної усьому людству, далекосяжної ідеї дійсно є дуже важким з огляду на домінування меркантильної свідомости. Сучасна людина прагне до задоволення своїх безмежних потреб при обмежених природних ресурсах та обмежености природного довкілля нашої плянети. Перша частина ідеї щодо створення писаного правового акта екологічної безпеки плянети була проголошена Президентом України Леонідом Кучмою на 19-ій спеціяльній сесії Генеральної Асамблеї ООН у червні 1997 року, а друга, інституційна частина – 15 грудня 2000 року у

(Закінчення на стор. 15)

Уточнення

На сторінці Фундації ім. Івана Багряного (ч. 97) помилково подано, що мисткиня Катерина Росандич-Кричевська є дочкою старшого Василя Кричевського – визначного мистецтвознавця, архітектора, графіка, автора проєктів меморіяльних музеїв в Каневі та Полтаві. Насправді вона є внучкою, дочкою молодшого його сина, який також називався Василем. Її дід Василь народився 1872 року, а помер 1952 року, а батько Василь Кричевський народився 1901 року, а помер 1978 року.

КОЛОНКА КОМЕНТАТОРА

У геополітичному прицілі імперії

Олександер Ткачук

У пам'яті більшости українських телеглядачів закарбувалась картинка, як грузинські „Гради“ дають реактивний залп по „мирному місту Цхінвалі“. А логічні питання: куди падають снаряди? – і чи взагалі це грузинські системи реактивного вогню? – залишились поза кадром. Доводилося всім нам на віру сприймати коментар цих подій.

Події російсько-грузинської війни у більшості випадків українське телебачення просто калькувало, ретранслюючи інформаційні штампи московських телеканалів. Тому масова свідомість українців піддавалась не менш інтенсивному обстрілу і враженню, ніж території, що потрапили під обстріл „Градів“.

Сьогодні вже можна з певністю говорити про присутність в українському інформаційному просторі „чужих сил“, що загрозливо прагнуть впливати на нашу свідомість, з метою спотвореного відображення нею політичних подій у потрібному їм ракурсі. І це вже, мусимо визнати, дуже серйозна проблема, що не має нічого спільного з поняттям „свобода слова“.

Якщо й далі не помічатимемо цієї проблеми, не вирішимо її, то незабаром опинимося в ситуації, про яку попереджав Кобзар: „Та не однаково мені, Як Україну злії люде Присплять, лукаві, і в огні Її, окраденую, збудять…“.

Важливість інформаційної безпеки країни пріоритетна, але не самодостатня, і є лише сеґментом національної, реґіональної та ґльобальної безпеки. Тому, щоб предметно вести про неї мову, необхідно спочатку піднятись до „висот“ ґльобальнішого процесу і звідти вже інтерпретувати явище. У цьому контексті можемо стверджувати, що сьогодні чітко увиразнилась тенденція порушення балянсу сил в східньоевропейському реґіоні.

І найсумніше те, що Україна не може, навіть якби й хотіла, залишитись осторонь від цього руйнівного процесу – широта і всеохопність останнього просто не дозволить їй це зробити. Тому наше завдання полягає не в тому, щоб намагатись уникати загроз, а в тому, щоб виробити такі правила поведінки, які дозволять нам дати раду з ними, з найменшими для себе втратами.

Чинники відродження Російської імперії

Сьогодні рушійною силою деструктивних змін в пострадянському реґіоні стала Російська Федерація. Її безоглядні дії з окупації частини Грузії поставили перед нами низку серйозних питань, найважливіше з яких: як вона зважилася на такий крок? Які чинники дозволили цій, хоч і великій за територією, але також з кольосальним запасом внутрішніх суперечностей країні піднятись на вищий ступінь реалізації національних інтересів?

Наскільки далеко Росія здатна заходити в своїх геополітичних амбіціях? Характер отриманих відповідей дозволить нам вживати адекватних заходів з власної безпеки. Тут, на мою думку, можна виокремити три типи факторів, що так невпізнанно змінили Росію.

Перший, політичний – за час свого правління В. Путінові вдалося перетворити пост-каґебістське середовище у своєрідну прототалітарну політичну силу, що здатна стабільно контролювати розвиток політичних процесів у країні; другий – психологічний, він стосується стану масової свідомости росіян, точніше, її „травмованости“. Розвал Союзу і подальші процеси деґрадації російської державности викликали зародження потужних реваншистських настроїв у всіх прошарках суспільства. Це настрої, що в багатьох параметрах тотожні з німецькими періоду 1920-1930-их років.

І третій чинник: енерґоносії. Встановлення державної контролі за експортом газу, спроба навести порядок у торгівлі нафтою повернулись в країну великими фінансовими потоками, що стимулювали вихід економіки, особливо військово-промислового комплексу, зі стану системної деґрадації. Безумовно, це відчутно і позитивно вплинуло і на весь соціяльний сектор країни.

Російська державна бюрократія раптово відчула в собі стабільність і силу. Злиття цих трьох тенденцій в один процес і створило феномен відродження російського імперіялізму.

Ідеологія російського реваншизму

Ще одним важливим чинником тривалого існування імперії є ідеологія, звичайно адаптована до потреб часу. Подібний світоглядний ерзац-продукт швидкими темпами формується і в сучасній Росії. Покищо амплітуда його пошукових запитів хаотично широка – це і „суверенна демократія“, й „економічний імперіялізм“, і „захист співвітчизників“, і різноманітні конспірологічні студії, а також традиційне „збирання російських земель“ та „евразійство“.

Повне становлення ідеології російського імперіялізму – попереду, але вже сьогодні можна звернути увагу на одну важливу його складову: геополітику. Дисципліна, яка поступово оволодіває як розумом росіян, так і освітніми катедрами.

Останні 10 років російська політична кляса безупинно виховувалася на засвоєнні клясичної геополітичної думки.

Геополітика стала способом оцінки як внутрішніх, так і зовнішніх політичних процесів, тобто новим системоутворюючим чинником державницької ідеології. Не торкаючись проблеми науковости чи псевдонауковости геополітики, зауважимо, що це своєрідна дисципліна, яка суттєво підсилила мобілізаційність російського неоімперіялізму. Для

(Продовження на стор. 21)

Про автора:
Олександер Ткачук – член Історичного клюбу „Холодний Яр“, Київ.

В Україні – нові вибори

В телевізійному зверненні до українського народу 8 жовтня Президент Віктор Ющенко оголосив про розпуск Верховної Ради 6-го скликання і проведення нових позачергових парляментських виборів. Це вкрай відповідальне рішення він пояснив небезпекою, перед якою опинилася незалежна Українська держава після 2 вересня, коли бльок Юлії Тимошенко, порушивши свої зобов'язання перед коаліцією, до якою належав разом з бльоком „Наша Україна – Народна самооборона", голосував разом з фракцією „реґіоналів" і комуністів за законопроєкти, значна частина яких, за словами В. Ющенка, „були неконституційні, не українські і не демократичні". „2 вересня, по суті, розпочалася спроба демонтажу України і наших цінностей", – підкреслив Президент України у цьому своєму зверненні. Маючи на увазі чільних „бютівців". В. Ющенко сказав, що „в жертву вони ладні принести все – мову, безпеку, нашу европейську перспективу". Також виразно прозвучала осторога щодо „ззовні занесеної тенденції", спрямованої на розкол українських національно-демократичних сил – її В. Ющенко назвав „цвяхом, який свідомо забивають у наше тіло".

Вистачальну формальну підставу для розпуску парляменту дав той факт, що після офіційного розпаду парляментської більшости минуло 30 днів, протягом яких, згідно з Конституцією, повинна була утворитися нова коаліція або ж відновитися попередня. Але цього не сталося ні за той період, ні за п'ять додаткових днів, наданих депутатам Президентом.

Повідомлення про нові позачергові вибори до ВР український політикум сприйняв досить спокійно. Навіть „бютівці", від яких очікували найбільшого опору рішенню Президента і які погрожували оскаржити це рішення в Конституційному суді, активно готуються до боротьби за голоси виборців. Швидше за все, ця боротьба буде дуже гострою. Особливо у випадку, якщо В. Ющенко не помиляється щодо „ззовні занесеної тенденції": тоді за міжпартійною суєтою стоятиме невидима барикада, котра дотер ділила і ще, мабуть, довго ділитиме суспільство на два світи – проукраїнський і антиукраїнський.

Ледве чи побачимо в новому парляменті нові обличчя, але напевне станеться партійне „перефарбовування" багатьох політиків, у тому числі – найвідоміших. Наприклад, „Народна самооборона" Юрія Луценка вже заявила про свій розрив з „Нашою Україною" і приєднання до Бльоку Ю. Тимошенко. Видаючи бажане за дійсне, „бютівці" запевнили, нібито до них готові перейти ті 26 депутатів-„нашоукраїнців", котрі хотіли відновити коаліційну співпрацю з БЮТ. Також „бютівці" хочуть перетягнути на свій бік Анатолія Гриценка, який „побив горшки" з В. Ющенком, але колишній міністер оборони виявився настільки амбітним, що має намір створити власний передвиборний політичний проєкт. Щодо „реґіоналів", то вони мовчать, але мовчать промовисто, з радістю в очах: мовляв, вибори означають нашу перемогу.

На що сподівається сам В. Ющенко, нелегко збагнути. Перебуваючи в Римі, він у розмові з журналістами припустив, що на цих виборах може очолити бльок свого імені.

Европа нових позачерових виборів в Україні не привітала. В Европейському союзі висловили жаль, що Верховна Рада не спромоглася на створення нової коаліції чи відновлення старої. Колишній президент Польщі Олександер Квасневський назвав рішення В. Ющенка „великою помилкою". Такої ж, між іншим, думки і колишній президент України Леонід Кравчук. Більше того – він пророкує В. Ющенкові остаточну поразку у цих нових виборах і закликає його добровільно погодитися з тим, що „справжнім виходом з політичної кризи є проведення, порад з парляментськими, позачергових президентських виборів".

Згідно з Указом Президента, нові позачергові вибори до Верховної Ради мають відбутися 7 грудня 2008 року.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

Головний редактор – Рома Гадзевич
Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054
Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510
E-mail: svoboda@svoboda-news.com Website: www.svoboda-news.com
Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280,
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00, на півроку – $35.00. Для членів УНСоюзу
$45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси – $1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор	– Володимир Гончарик	(973) 292-9800 дод. 3041 e-mail: ukradmin@att.net
Керівник відділу оголошень	– Марійка Осціславська	(973) 292-9800 дод. 3040 e-mail: adukr@optonline.net
Передплата	– Марійка Пенджола	(973) 292-9800 дод. 3042 e-mail: ukrsubscr@att.net

ЖОВТЕНЬ В НАШІЙ ІСТОРІЇ...

Був добрий початок

Вже ось жовтень, а тим часом ми, в суєті буднів, обійшли увагою важливу „круглу" дату попереднього місяця: рівно 160 років тому, 13 вересня 1848 року, у Львівському університеті було відкрито катедру української мови. Очолив її Яків Головацький – один з засновників знаменитої „Руської трійці". Проте зараз є ще одна нагода згадати цю кольоритну „будительську" особистість ранніх часів українського національного відродження в Галичині: Я. Головацький народився 29 жовтня 1814 року.

Самі обставини життя і виховування в багатодітній сільській священичій родині сприяли виникненню в його душі доброго почуття близькости до свого народу. Гімназійні й університетські знання лягли на цей вдячний ґрунт, вже у студентські роки Я. Головацький обходить галицькі, буковинські і закарпатські села, записуючи народні пісні, казки і вивчаючи місцеві говірки. Це пильне вдивляння в народну душу, у звичаєву культуру хутко ставало загальною атмосферою серед тодішньої молодої галицької інтеліґенції, збудженої „Енеїдою" Івана Котляревського, фолкльорними збірками Михайла Максимовича, харківськими романтиками.

Так з духовного зв'язку між однодумцями – Маркіяном Шашкевичем, Іваном Вагилевичем і Я. Головацьким – зрештою виникає зв'язок організаційний – культурологічно-літературний гурток „Руська трійця", довкола якого закипіла народознавча праця. Історичний вислід – виданий 1837 року в Будапешті альманах „Русалка Дністрова". Його жива народна мова й пропаговані ним ідеї – етно-лінґвістична єдність українців, розділених кордонами різних держав, вшанування героїв України минулих епох і віра у велике майбутнє народу – сприймалися як нове слово, як національний заповіт.

„Русалка Дністрова", як пізніше відзначав Іван Франко, „була свого часу явищем наскрізь революційним". Отож було чого цісарському Відневі лякатися. Майже весь наклад альманаху влада конфіскувала, почалися нагінки на його авторів, а нагінки й систематичні переслідування, як добре відомо з української історії, завжди вносять незгоди в життя ще вчора об'єднаних діячів.

Помирає жертовний М. Шашкевич, зрікається самостійницького українства І. Вагилевич – на користь польської зверхности, починає хитатися й Я. Головацький, який перебував під наглядом поліції і лише через п'ять років після „Русалки" зміг дістати посаду священика. Якись час він продовжує народознавчу діяльність, видає „Галицькі приповідки, зібрані Ількевичем" (це одне з його псевд), працю німецькою мовою „Становище русинів у Галичині", два збірники „Вінок русинам на обжинки" – разом з братом Іваном.

Очоливши катедру української мови у Львівському університеті, написав „Граматику руського язика" та декілька інших філологічних праць.

На превеликий жаль, не встояв твердо на ногах. Особисті зв'язки з Михайлом Погодіним, московським істориком і запеклим російським великодержавним шовіністом, врешті позначилися на переконаннях Я. Головацького, і в 1867 році він еміґрує до Росії й опиняється на реакційних позиціях москвофільства. Не діставши в Москві обіцяної університетської катедри, Я. Головацький вже нічого значного не створив.

На щастя, в російській культурі і науці на ті роки припадає бурхлива проукраїнська діяльність Осипа Бодянського, славнозвісного нашого фолкльориста й першого видавця „Історії Русів" та „Літопису Самовидця", щирого приятеля М. Максимовича, Миколи Гоголя, Тараса Шевченка і Пантелеймона Куліша. В 1878 році завдяки шляхетним зусиллям О. Бодянського світ побачило чотиритомне зібрання народних пісень Галицької та Угорської Русі, записаних колись Я. Головацьким.

Було б цікаво довідатися, як потім двоє відступників з „руської трійці" зустрілася „там", на небесах, з полум'яним, вірним ідейній зорі своєї молодости М. Шашкевичем. Що вони могли сказати в своє виправдання? Пропольськість І. Вагилевича і проросійськість Я. Головацького взаємно ж себе поборювали і відкидали. Над землею незборимо здіймалася зоря України.

П. Ч.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Патріотами не народжуються – їх виховують!

Мені це пригадалося, коли я прочитав статтю Олександра Палія „Еліти – нема" („Українська правда, 3 вересня) та слідкував за передвиборним з'їздом Республіканської партії у США. В той час, коли О. Палій приходить до висновку, що в Україні нема еліти, яка б провадила країну до демократії та добробуту, на з'їзді, який офіційно ухвалив кандидатуру Джона МекКейна на пост президента, лунали палкі патріотичні промови, в залі тисячі плякатів стверджували: „Країна – понад усе!" і жоден промовець не забув згадати про ураґан „Ґустав", який спричинив багато лиха у штаті Луїзіяна. Дж. МекКейн навіть закликав „забути про партійні капелюхи, а одягнути американські".

Який контраст, коли приглянутись до першого засідання Верховної Ради України після літніх відпусток! „Народні обранці" не спромоглися на те, щоб хоч висловити постраждалим від повені прикарпатцям співчуття, коли вже не здатні практично допомогти їм. То де вже чекати, що вони висловляться щодо трагедії грузинського народу, спричиненої нападом „братнього" російського народу?

О. Палій зазначає, що в Україні еліти нема, але „є уламки КДБ, комсомолу та герої „капіталізму" зі звірячим обличчям 90-их". Але ж існує в Україні ще інтеліґенція, яка чомусь дуже пасивна, коли йдеться про патріотизм в політиці. Еліта може бути фінансова, наукова, військова та інша, але Україні потрібна еліта інтеліґенції, яка б запалила своїм патріотизмом решту суспільства. Українські романтики у XIX ст. довели, що навіть мала група інтеліґенції може зробити велику справу!

Республіканська партія США навіть відклала на один день свій з'їзд, щоб надати допомогу постраждалим від природного лиха (тисячі людей займалися пакуванням харчів, одягу). У своїй заключній доповіді Дж. МекКейн закликав усіх до активної участи в політиці: „Боріться зі мною для добра країни!". Тим часом українські політики вболівають більше за сусіда, ніж за власну країну. То нехай і жити їдуть до країни, інтереси якої захищають в Україні за українські гроші. Американські учні починають навчання присягою на вірність американському прапорові, а українські „народні обранці" часто навіть слова власного державного гимну не знають. Якщо ж приглянемося до світу, то помітимо, що патріотами не народжуються – їх виховують, а це завдання не тільки школи, батьків, але й політиків!

Йосиф Сірка
Торонто

„Для загального добра..."

Здається, лише вчора група випускників львівських вищих навчальних закладів, що працювали у Філядельфії, перейнялась ідеєю створення товариства, яке б у міру можливостей підтримувало молодих і талановитих студентів та науковців в Україні, сприяло б їх становленню та ознайомленню з досягненнями світової науки. З того часу минуло вже вісім років.

Згодом товариство прибрало нинішню назву – Товариство прихильників Львівського Національного університету (Friends of Lviv University Inc. – FoLU).

У 2002 році FoLU, за юридичної підтримки філядельфійського адвоката Юрія Фаріона, набуло офіційного статусу допомогової неприбуткової організації . На той час це була чи не перша офіційна організація на теренах Америки, заснована представниками „четвертої хвилі".

Першим головою було обрано Оксану Мазяр. Цей період запам'ятався акціями в підтримку патріотичних організацій на сході України, активною співпрацею з Малою Академією наук у Львові (про яку свого часу писала „Свобода"), бурхливими дискусіями про напрямки, засади і стратегію діяльности товариства. З самого початку ми надавали важливого значення поповненню бібліотечних фондів в Україні, які довгі роки не закуповували світову наукову періодику.

У 2005 році д-р Микола Доліба з Пенсильванського університету у Філядельфії (голова FoLU у 2005-2007 роках), за підтримки Дори Горбачевської та Злучений український американський допомоговий комітет, організував передання в Україну унікальної колекції книг та журналів на загальну суму 90 тис. дол, які прийняли наукові бібліотеки Львівського національного університету ім. Івана Франка (ЛНУ) та Львівського медичного університету ім. Данила Галицького.

У період з 2002 по 2005 роки Товариство активно підтримувало наукові проєкти студентів та аспірантів біологічного факультету ЛНУ у галузі фундаментальної та прикладної фізіології і біохемії, виділяючи невеликі ґранти для закупівлі реактивів та обладнання. Цікаві і актуальні результати згодом були опубліковані та оформлені як кандидатські та докторські дисертації.

Останніми роками FoLU активно підтримує проведення наукових конференцій молодих вчених у галузі фізіології тварин, екології, фізіології рослин, прикладної математики та ін. Особливо слід відзначити Міжнародну конференцію „Молодь і поступ біології", яка у квітні вже вчетверте була проведена на базі ЛНУ. Свого часу FoLU разом з деканатом біологічного факультету ЛНУ відродило наукову конференцію студентів та аспірантів цього факультуту, яка згодом, за ініціятиви ректора ЛНУ, а нині міністра освіти України, проф. Івана Вакарчука набула міжнародного статусу. Щороку до Львова з'їджаються сотні студентів з усіх реґіонів України, з Польщі, Білорусії, Молдови, щоб поділитись своїми здобутками, започаткувати знайомства, почути оцінку своєї роботи від компетентних членів жюрі з числа професорсько-викладацького складу ЛНУ. З кожним роком конференція росте і розвивається. У неї на додаток до FoLU з'явились нові спонзори, які опікуються не тільки публікацією матеріялів, але й нагородами для переможців.

З іншими доброчинними акціями Товариства можна ознайомитись на веб-сторінці організації http://friendsoflvivuniversity.googlepages.com, яку редагує д-р Марко Ватаманюк з Корнельського університету в Ітаці, Ню-Йорк.

На сторінці також можна знайти інформацію про історію FoLU, статут Товариства, засади його діяльности. Створена можливість електронічно через PayPal переслати даток в підтримку FoLU. Окрему рубрику присвячено унікальним матеріялам про українських вчених та конструкторів, що працювали за кордоном. Особливий інтерес викликає стаття про Нобелівських лавреатів українського походження.

Товариство діє і розвивається. Сьогодні його члени живуть і працюють у Філядельфії, Індіянаполісі, Кензас-Ситі, Ітаці, Львові. Цього року FoLU поповнили вчені Торонтського університету у Канаді. Не обходиться в Товаристві і без проблем. Усі видатки організації здійснюються за рахунок добровільних внесків членів FoLU, що суттєво обмежує число і розмір ґрантів. Відчуваємо потребу в людях, які б знались на фінансових питаннях банківської і кредитної систем. Є пляни розвинути гуманітарний сектор праці в галузі історії, літератури, мистецтв. Тому запрошуємо до співпраці випускників Львівського університету, яких доля закинула за океан, випускників інших вузів, усіх небайдужих, які хочуть долучитись до шляхетної справи підтримки розвою української науки і освіти. „Для загального добра" – як казав Іван Франко.

Д-р Андрій Бабський,
голова FoLU, професор
Індіянського університету,
Індіянаполіс, Індіяна

На козацькій могилі у Зборові

Дарую „Свободі" пам'ятку з відвидин Зборова, Тернопільська обл., – світлини з поховання козаків, які полягли в серпні 1649 року у війні з поляками під проводом гетьмана Богдана Хмельницького.

Євгенія Ковальська,
Луїсвіл, Кольорадо

Читачі діляться збереженим в особистих архівах

Добірку цікавих матеріялів про мистця Михайла Мороза (1904-1992) надіслала до редакції його вдова **Ірена Мороз**. Це зокрема біографія М. Мороза, розповідь про нього Василя Ленцика „Мистець Михайло Мороз у моїх споминах" (газета „Америка", 3 листопада 2001 року), копії його творів „Собор св. Юра", „Портрет Митрополита Андрея Шептицького", „Портрет о. ігумена Климентія Шептицького", „Портрет Високопреподобної монахині матері Клавдії", „Канал Ля Манш", картка з копією картини М. Мороза „Вид на Стетен Айленд з Світового центру торгівлі", а також малюнок М. Бутовича „Михайло Мороз. 1955".

Богдан-Юрій Шарко з Мюнхену, Німеччина, прислав вересневе число часопису „Християнський голос", в якому вміщено дві його статті – про книгу „Маркіян Шашкевич на Заході" і „Актуальна німецька публікація" (про книгу Бернда Ріля „Україна – партнер Европейської унії".

Пилип Шайда з Сейнт-Полу, Мінесота, надіслав кілька матеріялів з свого архіву, зокрема з органу українських ветеранів „Вояцька думка" від 10 листопада 1984 року статтю Євгена Оборонева „Про Листопадовий чин 1918 року", вірш Якова Бубнюка „На спомин Листопаду 1918 року" і гимн американських українців „За тебе, Україно!" (автор Василь Щурат).

Юрій Кравчук з Вільмінґтону, Делавер, розмірковує про те, що Україна тепер зупинилася на роздоріжжі між НАТО і російськими енерґоресурсами. Він радить німцям і французам подумати про те, як вони житимуть, якщо Україна знову потрапить у російську неволю. „Якщо москалі заберуть Україну, то холодною буде зима у Західній Европі", – пише Ю. Кравчук. В іншому листі Ю. Кравчук висловлює жаль з того приводу, що американські українці, на його думку, досить пасивно входять у політичне життя країни, не добиваються урядових посад. Також священики, на його думку, повинні приділяти більше уваги політичному вихованню парафіян.

ПАМ’ЯТАЙМО ПРО ГОЛОДОМОР 1932-1933 РОКІВ В УКРАЇНІ

„І світлою зорею всміхнеться їх душа“...

Зенон Галькович (третій справа) з учасниками імпрези.

Ольга Миханцьо

ДЖЕРЗІ-СИТІ, Ню-Джерзі. – 21 вересня, відразу по Службі Божій громада церкви свв. Петра і Павла разом з настоятелем о. Василем Путерою зібралася у церковній залі, щоб скласти данину шани в пам’ять мільйонів невинних душ, загублених в Україні в часі Голодомору 1932-1933 років.

Звучала тиха музика. Квіти, запалені ліхтарики, свічки... На темному тлі сцени – український прапор, велика картина художника Богдана Певного „Земля“, а поруч – стіл, біла скатертина, розламаний хліб, склянка води, китиця червоної горобини, темночервоні маки і колоски, колоски, колоски...

Юначки Спілки Української Молоді виконали реквієм.

Кожному, хто заходив до залі, пришпилювали до одягу живий колосок, обв’язаний синьо-жовтою стрічкою з жалобним знаком. Великий вінець з колосся і стрічкою у національних барвах був прікріплений при вході до церкви.

Було виконано „Реквієм“ Вольфґанґа Моцарта. Голова відділу Українського Конґресового Комітету Америки в Джерзі-Сиіті Зенон Галькович виголосив коротку промову на відзначення 75-ої річниці Великого голоду в Україні.

На сцену вийшли і стали, як журавлиний ключ, дівчатка-сумівки в національних строях з білими стрічками на голівках, наче чисті душі зійшли крізь скрижалі часу з далекого 1933 року. Вони вийшли, щоб нагадати: нічого на землі не минає безслідно. Є пам’ять, є правда. І все має свою ціну. Щоб мати своє майбутнє, треба пам’ятати про тих, хто став жертвою минулого. І має бути священною їхня пам’ять.

До слова запросили очевидицю тих подій, яка пережила жах Голодомору – членкиню Союзу Українок Америки Ніну Ковбаснюк. Вона походить з Житомирщини, з заможної селянської родини, де в пошані були праця і Церква, родина і українські звичаї. Ніхто й гадки не мав, що в селі може статися голод. Але Москва щодо українського села мала зовсім інші наміри. Вона спричинила найбрутальніший в історії людства геноцид.

Н. Ковбаснюк розповіла, як посилали в села орди комуністів, які „вичищали“ усі продукти, виганяли з прадідівської хати власників, викидали на холод і поневіряння безборонних жінок і

(Закінчення на стор. 13)

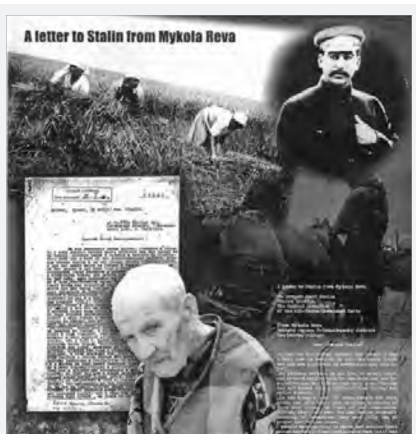
Лист до Сталіна від Миколи Реви

Вже повідомила „Свобода“ (ч. 39), що у Вашінґтоні діяла виставка про Голодомор 1932-1933 років в Україні.

Приготував цю виставку Міжнародний благодійний фонд „Україна-3000“, який очолює дружина Президента України Катерина Ющенко. Виставку відкривав Посол України в США Олег Шамшур. Висилаю копію драматичного плякату з виставки і лист, показаний на плякаті.

Петро Матула,
Вашінґтон

Тов. Сталіну, Москва, Кремль, ЦК ВКП(б)
Від гр. Реви М. А., с. Хильківка,
Покровсько-Богачанський
район, Полтавська область
28 травня 1940 року

Дорогий Йосипе Вісаріоновичу!

Оскільки ви є нашим другом, вчителем і батьком, у мене з’явилася смілива думка написати Вам усю правду. Не ту правду, яку пишуть в газетах і якою Ви користуєтеся.

Ми, колгоспники, не живемо, а існуємо, й існуємо лише, щоб працювати на державу, але тільки не на себе, наша ситуація з кожним роком стає дедалі гіршою, такого важкого життя Україна не знала за всю свою історію.

1933 голодного року, коли люди їли кору з дерева, траву і навіть своїх дітей, сотні тисяч людей померли з голоду на очах комуністів, які їздили в машинах через наші трупи, нахабно вихваляючи життя. Самі, звичайно, були добре вгодовані, як не соромно було.

Народ помирає з голоду не тому, що неврожай, а тому, що хліб забрала держава, і цей хліб лежав на складах „Заготзерна”, елеваторах, переганявся на дурман-спирт, а люди вмирали з голоду.

1933 року, коли народ голодний збирав кукурудзяні зерна біля складів „Заготзерна” на станції Хорол, то людей стріляли, як собак, викликали з міста Хорол ескадрон кінної міліції, що, мов леви з оголеними шаблями, гнали нас, голодних. А хліб на складах був, було зерно, була мука, а люди помирали з голоду, значить, це все було навмисне, і держава про це знала. В результаті залишилося багато пустих сіл і хуторів.

У 1941 році в школу в нашому селі піде тільки троє дітей, ось що наробив 1933 рік. Довідок про смерть у 1933 році сільська рада не давала, тому що смертність тоді була така, що за 50 років не померло стільки душ, як того року.

26 жовтня: відзначення 75-ліття Голодомору

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – У неділю, 26 жовтня, українська громада міста відзначатиме 75-річчя Голодомору-геноциду в Україну концертом, який відбудеться в церкві св. Трійці (1904 Walnut St., Philadelphia, PA) о 3-ій год. по полудні. В концерті беруть участь камерний хор „Аколада“, молодіжний хор і ансамбль „Камертон“ Української баптистської церкви, скрипалька Соломія Івахів і співачка Марта Залізняк.

На концерт запрошені дипломати України, релігійні і політичні провідники та представники інших етнічних груп.

Впродовж тижня, 18-26 жовтня, в тому ж приміщенні буде виставка про Голодомор, яка дасть можливість американським відвідувачам зрозуміти трагедію українського народу в 1932-1933 роках.

Христя Сеник

Члени громадського комітету з відзначення 75-ліття Голодомору-геноциду в Україні (перший ряд зліва): Христя-Харина Сеник, Митрополит Стефан Сорока, Уляна Мазуркевич, (стоять зліва) Оксана Ворох, Ігор Кушнір, Яра Снилик.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Відбулися 28-ий з'їзд ООЧСУ і 15-ий з'їзд ОЖ ОЧСУ

Іван Буртик відкриває бенкет. За столом президії (зліва) Михайло Савків, Люба Сілецька, Олег Романишин.
Фото: Левко Хмельковський

Головий доповідач генерал-майор Леонід Голопатюк.

Виступає Заслужений артист України Ростислав Василенко.

Іван Буртик

ВИПАНІ, Ню-Джерзі. – 4-5-жовтня в Українському Американському культурному центрі у відбулись з’їзди: 28-ий – Організації оборони чотирьох свобід України (ООСУ) і 15-ий – Об’єднання жінок ОЧСУ (ОЖ ОЧСУ). Цього разу в обох організаціях сталися великі зміни: до Головної управи ОЖ ОЧСУ в більшості обрано молодших членкинь, а головний осідок перенесено до Чикаґо.

Головну управу ООЧСУ чисельно скорочено майже до половини та, за винятком одного старшого віком, обрано всіх молодших членів в такому складі: Михайло Козюпа – голова, чотири заступники – Іван Буртик, д-р Олесь Стрільчук, Стефан Качурак, Богдан Гаргай, секретар Іван Яворський і фінансова референтка Галина Турик.

В ділових нарадах з’їзду обговорено багато питань і схвалено ряд корисних рішень та постанов. Вирішено, що новообрана управа подбає про молодші кадри, посилить свою працю не тільки в Америці, а також допомагатиме українському народові у втіленні чотирьох свобід в Україні.

На завершення обох з’їздів відбувся багатий бенкет. Голова Бенкетового комітету І. Буртик коротким змістовним словом відкрив бенкет і представив ведучих – Роню Лозинську і Б. Гаргая. Молитву промовив парох о. мітрат Роман Мірчук.

В головній доповіді представник Міністерства оборони, військовий радник Постійного представництва України в ООН генерал-майор Леонід Голопатюк висвітлив початкові труднощі формування Збройних сил України і підкреслив, що, попри сучасні фінансові труднощі, Збройні сили поступово розвиваються та зміцнюються в готовності до потреб і мимог держави.

Після обіду, приготовленого у власній кухні Центру, ведучі представили президію і прочитали привіт від голови Проводу Організації Українських Націоналістів Андрія Гайдамахи та інші привіти. Привітали з’їзд Президент Українського Конґресового Комітету Америки Михайло Савків, президент Ліґи Українців Канади д-р Олег Романишин та президент Українського Народного Союзу і член Ради директорів Федеральної кредитової кооперативи „Самопоміч“ в Ню-Йорку Стефан Качарай. Крім побажань, фінансові установи також склали пожертви на дальшу діяльність ООЧСУ.

(Закінчення на стор. 15)

Стефан Качарай передає Михайлові Козюпі (зліва) чек з пожертвою Федеральної кредитової кооперативи „Самопоміч“ Ню-Йорку на діяльність ООЧСУ.

Учасники мистецької програмисестри Наталя і Надія Павлишини (зліва), Інеса Тимочко-Декайло.

Довголітня активістка ООЧСУ Дарія Степаняк (праворуч) і її дочка Марта Кокольська.

На Союзівці зустрілися колишні гімназисти Байройту...

Ярослав Ликтей

КЕРГОНКСОН, Ню-Йорк. – Байройтці зустрілися 15-17 вересня на Союзівці вже 16-ий раз. Одначе, деякі приїхали раніше, а інші пізніше, щоб відпочити на справді мальовничій Союзівці, бо це ніби куточок України. Навіть вітер повіяв з України, бо цього року працювали за контрактом українські студенти, а їхня обслуга була ввічлива, чемна та приємна.

Наталка Палідвор-Соневицька, Лариса Палідвор-Зєлик, Рося Оґроднік-Гарасимович, Іванка Кочерган-Луцишин і Дарка-Федак зареєстрували учасників з'їзду. На столах були розміщені знимки та альбоми з Байройту та попередніх з'їздів. Гості їх радо оглядали. Після вечері вони продовжили дружні розмови.

Наступного дня, з нагоди 90-ліття Листопадового зриву 1 листопада 1918 року, в бібліотеці байройтці оглядали виставку матеріялів про професорів байройтських гімназій, які були учасниками визвольних змагань. Серед них – д-р Кость Кисілевський, Микола Угрин-Безгрішний, Іван Верб'яний, Василь Ратич, Анна Дмитерко-Ратич, Теодор-Олег Калитовський, д-р Іван Лазор, Микола Остап'як і Володимир Феданків. Вони також були дописувачами „Свободи", а д-р Лука Луців – редактором.

Виставку підготували Ростислав Ратич з дружиною Галею, Л. Зєлик і Р. Гарасимович. На виставці були матеріяли з родинного архіву Ратичів. Батько Р. Ратича – Василь був Українським січовим стрільцем, а мама Ганна Дмитерко-Ратич служила у формаціях УСС, а згодом – Української Галицької армії, разом з подругами Ольгою Басараб і Софією Галєчко.

По полудні Ольга Городецька прочитала реферат про Листопадовий зрив, визвольні змагання.

У бібліотеці відбулися сходини, на яких вирішено провести з'їзд наступного року теж на Союзівці. Головою комітету вибрано Р. Гарасимович, а до комітету увійшли І. Луцишин, Д. Федак, Слава Білас, Надя Шаран, Борис Захарчук і Любомир Кулик. На честь 50-ліття першого байройтського з'їзду збори закінчились піснями, які студенти співали в таборі.

Після фотографування усі байройтці пішли на бенкет. Господиня бенкету Н. Соневицька попросила о. Володимира Пісо провести молитву, – привітала Нусю Юрків і Марійку Лавро з донею Анною Покорою, які перший раз приїхали на з'їзд. Л. Зєлик і Л. Кулик вручили китицю квітів проф. Іванні Мірчук-Ратич і від гімназистів подякували їй за навчання англійської мови та попрощалися з нею у зв'язку з її виїздом до Норт-Порту. Р. Гарасимович подякувала Я. Ликтеєві за цікаві дописи та вручила йому подарунок. Вона передала привіт від своєї мами, проф. Анастазії Огроднік-Жилавої, яка святкувала своє 100-ліття, а байройтці всім заспівали „Многая літа". Софійка Зєлик і Мелася Сербай читали гуморески, а Н. Соневицька розвеселяла байройтців жартами і записками з її гімназійного щоденника. Були оприлюднені привіти від Ліди Захарків, Стефи Степанюк і Романа Зайця, який збирався приїхати на з'їзд, але поїхав до Ню-Йорку, де Президент України Віктор Ющенко вручив йому нагороду. Байройтці привітали цю новину оплесками. Поліглот Л. Зєлик забавляв публіку трьома мовами.

Н. Соневицька попросила небайройтців, їхніх дітей, на чолі з о. В. Пісом, підійти до неї і нагородила їх відзнакою Ордена Вагнера та прийняла в ряди почесних байройтців. Окремою відзнакою вона нагородила свого сина Андрія Соневицького, кухаря шефа Союзівки, подякувала йому за смачні снідання, обіди та бенкет, а гості заспівали многоліття. Подяка також належиться Соні Семанишин за приміщення гостей на нічліг. На закінчення бенкету байройтці подякували Н. Соневицькій і членам комітету за гарно підготовлений і проведений з'їзд. Молитвою о. В. Піса завершено бенкет.

17 вересня була відправлена Служба Божа за здоров'я байройтців і Панахида за душі професорів, студентів і всіх байройтців, що відійшли.

...Карльсфельду, Реґенсбурґу, Ляндсгуту і Берхтесґадену

Людмила Почтар

Знову зустрілися давні друзі на Союзівці 8-10 вересня на спільному – третьому з'їзді чотирьох колишніх таборових гімназій з Карльсфельду, Реґенсбурґу, Ляндсгуту і Берхтесґадену.

Адже наша далека юність уже тільки вогниками мерехтить у пам'яті, а печаль не дає забувати про себе кожного дня. Зустріч – водночас радісна і сумна – і далеку, неповторну юність пригадає, і теперішнім смутком поділиться. Пройшли ми довгий і нелегкий життєвий шлях, але зроджену в юності дружбу зуміли зберегти в серцях.

Програма з'їзду була так укладена, щоб дати досить часу і можливости на спільні зустрічі і наради окремих гімназій, і на дозвілля – розмови й спогади. Відкриття у понеділок і закриття у середу, якими проводив координатор з'їзду Ігор Сохан, були інформативними й діловими.

В понеділок, увечорі, відбулося вшанування поета Миколи Кравцева, яке підготувала і провадила Олена (Ліля) Сохан. Доповідь про життя, діяльність і творчість М. Кравцева прочитала дочка поета Дзвенислава Кравцева-Явна, а його поезії прочитали внучка Оля Явна-Сохан і Л. Сохан. Вечір зібрав у залі „Веселки" всіх учасників і був цікавим.

У вівторок, не зважаючи на рясний холодний дощ, всі учасники зібралися у церкві на Богослуження, яке відслужив о. Марко Гірняк, а співали всі присутні.

Післяобідній час був призначений для окремих гімназій, а увечорі відбувся спільний святковий бенкет. Відкрив бенкет І. Сохан. Присутні вшанували померлих друзів хвилиною мовчанки.

Привіт виголосила Людмила Почтар. Молитву перевів Петро

(Закінчення на стор. 11)

Зустрілися на Союзівці 9 вересня колишні карльсфельдці.

На з'їзді байройтців у першому ряді стоять зліва: Слава Білас, Люба Сілецька, Дарія Федак, Марія Лавро, Лариса Зєлик, Олександра Крумшин, Дарія Костів, Іванна Луцишин, Ольга Городецька, д-р Іванна Мірчук-Ратич, Рося Гарасимович, Стефа Павлічко, Ярослав Ликтей, Євгенія Ликтей, Віра Павлюк, Надя Німилович, Ірина Бартків і Надя Шаран. Другий ряд: Мирон Білас, Світлана Недільська, Нуся Юрків, Дарія Леськів, Зоя Турчин, Ліда Ґлют, Орест Ґлют, Наталія Соневицька, Дарія Мурій, Ірина Вербицька та Богдан Бартків. Третий ряд: Богдан Котис, Олександер Леськів, Євген Кулик, Орест Німилович, Борис Захарчук, Богдан Ґоль, Неоніля Голіят, Галина Ратич, Ростислав Ратич і Лев Вербицький.

На Союзівці...

(Закінчення зі стор. 10)

Круль. Після вечері бандурист Володимир Мота заспівав кілька пісень, чим зворушив присутніх, бо навіяв спомини. Смуток розігнала оркестра „Нові обрії“, бо навіть нетанцюючим було приємно слухати музику.

На закінчення, у середу увечорі, відбулася прощальна ватра. Хоч у головному будинку замість справжнього багаття блимали символічним вогнем лише чотири свічечки, але настали чарівні хвилини, які можна переживати тільки серед друзів, котрі зберегли в своїх серцях чар і тепло юности.

Вирішено провести таку зустріч і наступного року.

Ляйтмотивом цих вересневих днів служать рядки поезії Василя Скрида:

Ось і зустріч – далека, мов юність,
Ось і зустріч – близька, мов печаль...

Колишні „реґенсбуржці“ 9 вересня на Союзівці.

Спільна фотографія колишніх учнів чотирьох гімназій – учасників зустрічі на Союзівці.

Уривок з вітального вірша Людмили Почтар

...А ми там юність пережили
І назавжди тоді здружились,
Коли до шкіл усі ходили.
Ми пильно вчились,
пластували,
Рідного духу набирались,
І табір став, мов рідний дім.
Коли ж табори покидали,
У світ незнаний вирушали,
То й сумували ми за тим.
„В далекий світ, за синє море“
Життя нас далі понесло...
Чи є на світі десь країна,
В якій би нас ще не було?

Українська Євангельська церква

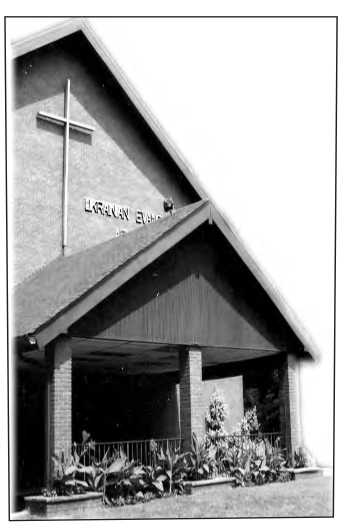
закликає:

Вивчайте Біблію, живіть за Словом Божим!

На пожертви нашої громади щотижня на цьому місці ми стисло розповідаємо про кожну з 66 книг Біблії

116. Книга псалмів: прославлення Бога

Крім псалмів, у яких висловлено благання про Божу ласку (їх 38 з 150), до Псалтиря також входять всенародні благання під час загального нещастя (війни, голод, мор), подяки за вислухані молитви, псалми, співані особисто царем, а також багато гимнів на прославлення Бога. Ісус Христос під час земного служіння часто проказував псалми. На Таємній вечері Він разом з учнями співав пасхальний псалом (113-118): „Хваліте, Господні раби, хваліть Ім’я Господа! Нехай буде благословенне Господнє Ім’я відтепер і навіки! Від сходу сонця аж до заходу його прославляйте Господнє Ім’я!“ Останні слова Ісуса Христа на хресті були теж з псалму – „В руки Твої віддаю дух Мій“.

Запрошуємо Вас до Української Євангельської церкви в місті Юніоні, Н. Дж. У нашій церкві проводяться Божі Служби: щонеділі – о 10:30 ранку, а також щосереди –о 7-ій години вечора. Кожної неділі, о 9:30, діють школи з вивчення Біблії – для дорослих і дітей. Щосереди, о 5-ій вечора, проводиться роздавання харчів для потребуючих.

Наша адреса: 2208 Stanley Terrace, Union, NJ 07083. На цю адресу можна надсилати запитання з приводу прочитаних переказів Біблії. Телефон: (908) 686-8171. Електронна пошта: ueag@verizon.net

Пастор **Володимир Цебуля**
Тел.: (908) 591-0800

Перевірте,
порівняйте,
переконайтеся!
Відсотки на
ощадностях все ж
таки найвищі у
нашій Кредитівці!
3.82% APY*
Однорічний Сертифікат

„День учителя“ в українській школі

ПАСЕЙК, Ню-Джерзі. – В Школі українознавства почався новий навчальний рік. В перший день занять за лави сіли 123 учні. 4 жовтня в школі відзначили „День учителя“. В шкільній залі зібралися учні, вчителі та батьки.

Відкриваючи свято, директор школи Володимир Кривоніс відзначив, що вже 57 років школа сіяла в цьому краї українське слово. Сьогодні є результати цієї праці: в окрузі діють українські організації, кредитівки, центри культури, бази відпочинку, працюють українські вчителі, лікарі, юристи. Світ все більше пізнає Україну. В цьому є певна заслуга вчителів школи.

В. Кривоніс висловив шану і вдячність першому директорові школи Никифорові Гірнякові, Стефанії Квасовській, яка понад 50 років була директором школи. Понад 25 років вчителями працювали Дарія Колатало, Ірина Дибко-Філіпчак, Юрій Яцикевич. Багато років працювали Христина Грещак, Ярослава Божемська, Володимир Бакалець та інші вчителі.

Сьогодні в школі 14 вчителів намагаються дати дітям знання про Україну.

З привітанням до вчителів звернувся о. Андрій. Після цього учні вручили вчителям букети квітів.

В художній програмі виступили сестри Надійка та Наталка Павлишини з Ню-Йорку, Лілія Гольдфельд, Валентина Табака та інші учні десятої кляси, яких підготувала вчителька Галина Семеняк.

Володимир Висоцький

„І світлою...

(Закінчення зі стор. 8)

дітей, масово вивозили цілі родини на Сибір. Але і цього їм було замало. Прийшов наказ вбивати селян голодом, забирати весь посівний матеріял. До села забороняли довозити хліб, навіть солі тяжко було дістати. Люди варили жолуді, їли листя, полову. І пережили, щоб розповісти і передати поколінням спомини про цей злочин.

Юначки Спілки Української Молоді довідались про геноцид від батьків своїх і від вчителів „Рідної школи“. Мар'яна Николин, Мирося Греб, Аня Блажейовська, Світлана Гладуш, Дана Бартків, Олеся Греб вивчили напам'ять вірші і разом з автором сценарію Олею Николин створили в пам'ять полеглих реквієм.

Чудове сценічне оформлення виконала вчителька „Рідної школи“, член крайової управи Спілки Української Молоді Олена Тилко-Гальковив та Василь Николин.

На завершення пам'ятного дня присутні виконали гимн „Боже великий єдиний, нам Україну храни“.

Н. Ковбаснюк передала для всіх присутніх в залі солодкі тістечка зі словами: „Пом'яніть душі тих, хто не мав навіть хлібинки, аби вижити“.

Вечорниці „Червоної Калини“ святкуватимуть своє 50-річчя

Оксана Кузишин

У 2009 році припадає 50-та річниця формальної презентації дебютанток на вечорницях „Червоної Калини”, які відбудуться 21 лютого 2009 року.

Вечорниці „Червоної Калини” мають свою історію і традицію ще з часів наших славних Українських Січових Стрільців, котрі започаткували балі „Червоної Калини” на рідних землях. Перший баль „Червоної Калини” відбувся у Львові 1921 року.

Дуже барвисто описав вечорниці „Червоної Калини“ на рідних землях Любарт Ліщинцький у „Свободі” з датою 29 червня 1996 року: „У залі славного кіно „Рокс“ у Львові сходилося по сходах, вистелених червоним хідником до елеґантної залі, де збиралося добірне товариство...панував приємний настрій, що так сприяв забаві, а танцям надавали барви звуки оркестри... На багато років ми у Львові мусіли замовкнути про „Червону Калину“, але ніщо не могло змусити нашу пам'ять забути... героїку львівського листопада ні УСС-ів, ні їх калинових вечорниць... Слава Богу, що паростки незабутої рідної „Червоної Калини“, засаджені у нову землю, прийнялися і забуяли, даючи нам можливість в якнайкращий спосіб формувати відчуття власного скравка життєвого простору, в якому не могло бракувати місця для забав та вечорниць”.

Пригадуються Традиційні Вечорниці „Червоної Калини“ 3 березня 1951 року в залі „Бетовен Гол“ на 5-ій вул. в Ню-Йорку.

На запрошенні на ці вечорниці було зазначено, що ввесь дохід призначений на видавництво „Червона Калина”.

В 1956 році на вечорницях „Червоної Калини” у Народному Домі в Ню-Йорку ведучий програмою інж. Іван Вінтоняк запропонував присутнім на залі панночкам відбути „імпромт-дебют“.

У березні 1959 року відбувся перший формальний дебют (з участю Пластової станиці Ню-Йорку і пл. сен. Стахи Гойдиш, яка в той час була кошовою, та інж. І. Вінтоняка) тому в 2009 році відзначуватимемо 50-річчя формальних дебютів „Червоної Калини”.

У статті, яка тоді появилася в „Свободі” 10 березня 1959 року було подано, що вечорниці „Червоної Калини” були знову атракцією карнавалового сезону. Згадано, що присутніх було 700 осіб, де крім „старої войни”, були представники усіх інших українських комбатантських організацій в Америці. Між гостями був присутній президент Української Національної Ради в екзилі д-р Степан Витвицький, ген. Омелян Загродський, д-р Володимир Ґалан, головний предсідник Українського Народного Союзу Дмитро Галичин, представники колишніх українських військових організацій та численні ветерани американських військових сил.

Атракцією вечора був виступ дебютанток під проводом редактора Лева Лепкого та аранжера забави мґр. Івана Костюка. Грала оркестра „Амор”. Перший забавовий комітет складався з самих колишних комбатантів під проводом д-ра Юрія Налисника, д-ра Івана Козака, інж. І. Вінтоняка, д-ра Степана Никифоряка, редактора Романа Купчинського та директора Петра Постолюка. У „Свободі” 2 лютого 1965 року було подано, що того року дебютувало 42 дебютантки, а на залі бавилось 1,200 гостей. Між присутніми почесними гостями був голова Виконавчого Органу УНРади Микола Лівицький, президент УНСоюзу Йосиф Лисогір з дружиною, д-р Володимир Ґалан, ген. Аркадій Валійський та Ганна Дмитерко-Ратич (колишній Січовий Стрілець). Вже третій рік за порядком сцену прикрашав образ Олександра Климка „Їхав стрілець на війноньку”. Цього року перший раз в „Свободі” з 28 січня поміщено таблдо дебютанток.

Ця традиція представлен-

(Закінчення на стор. 18)

Учасники вечорниць „Червоної Калини“ 7 березня 1959 року.

Презентація книжки в Українському музеї

НЮ-ЙОРК. – 27 вересня в Українському музеї відбулась презентація книжки професора Йельського університету Тімоті Снайдера „Червоний принц" („The Red Prince") та документального канадського фільму „Відродження королівства: скарби української Галичини" („A Kingdom Reborn: Treasures from Ukrainian Galicia"). На вечорі були присутні відомі діячі української спільноти, які високо оцінили ці дві праці. І насправді це була неабияка подія в культурному житті української діяспори.

Т. Снайдер, відомий американський історик, спеціялізується на історії сучасного націоналізму та історії Східньої Европи. Більшість його праць торкаються слов'янської історії, а саме боротьби за незалежність таких слов'янських країн, як Польща, Україна, Білорусія.

Книга Т. Снайдера „Червоний принц" присвячена життю Вільгельма фон Габзбурґа (1895-1949), також відомого, як Василь Вишиваний, який виріс в австрійській сім'ї, ідентифікував себе як українець, боровся разом з українцями за вільну Україну під час Першої світової війни, з метою стати українським королем. В. фон Габзбурґ був розвинутою, ерудованою особою. З однаковою легкістю й вправністю володів і зброєю, і клюшками для ґольфу. Розмовляв німецькою, італійською, польською, англійською та українською мовами. Батько готував його стати королем польським, але він бачив себе вождем українським. Коли надія на український престол остаточно була зруйнована, цей

австрійський аристократ поїхав до Европи, де вів бурхливе життя і врешті-решт став англійським розвідником проти Сталіна та Гітлера.

Книга Т. Снайдера – жвава, повна цікавих історичних фактів, фотографій, мап. Автор провів багато часу в австрійських архівах, збираючи інформацію, і здійснив неабияку дослідницьку працю, хоч це було нелегко, оскільки постать В. фон Габзбурґа дуже суперечлива. Чому він мріяв стати українським королем? Чому саме – Україна? На всі ці запитання Т. Снайдер дає відповіді у своїй книжці.

Другою, не менш значущою подією вечора стала презентація канадської кінострічки „Відродження королівства: скарби української Галичини". Сценарій до фільму написав Пітер Бейґер, режисером та продюсером фільму виступила Дані Стоділка.

Як стає зрозуміло вже з назви, фільм розповідає про Галичину, але не про всю Галичину, лише про її серце – місто Львів. Автори фільму приділили багато уваги історії, архітектурі, географічному розташуванню міста, традиціям. Всі історичні факти підтверджуються дослідженнями відомих українських та західних науковців.

Оригінальна версія фільму – англомовна, але також є субтитри українською мовою, що дає змогу подивитись цей фільм й україномовній авдиторії. Фільм розповідає про становлення Львова як культурного, історичного та економічного центру Галичини. Автори фільму показують різні епохи життя міста через архітектурні пам'ятники, які є представниками різних культур, що співіснували у місті – польської, австро-угорської, вірменської, єврейської. Разом з історичними фактами постійно проводяться паралелі з сьогоденням Львова, що відроджується.

Велику увагу приділено традиційному українському іконописанню. Багато церков було зруйновано окупантами різних епох, але найбільшої шкоди завдано саме під час радянської окупації. Тому сьогодні львівські архітектори та митці намагаються відновити те, що було втрачено за 50 років радянського періоду.

Фільм викликав велику зацікавленість авдиторії саме через свій історичний аспект. Стрічка може бути використана як навчальний матеріял для старших шкіл не тільки в українській діяспорі, а також і в Україні.

„Галичина була і є перехрестям Сходу та Заходу, синтезом візантійської та латинської культур", – каже П. Бейгер, пояснюючи свою зацікавленість цією тематикою. І це дуже яскраво показано у фільмі.

Наприкінці вечора організатори влаштували невеличкий фуршет, під час якого можна було поспілкуватись з Т. Снайдером, П. Бейгером та Д. Стоділкою, які охоче йшли на контакт та дали невеличку автограф-сесію.

Вечір пройшов в дуже теплій атмосфері. До української культурної скарбниці додалось ще два експонати.

Лілія Ґриґор'ян

Відбулися ...

(Закінчення зі стор. 9)

В мистецькій програмі виступили скрипаль-віртуоз Інеса Тимочко-Декайло, Заслужений артист України Ростислав Василенко (я ніколи не чув на бенкеті такого сміху та рясних оплесків, як після закінчення його гуморески про багатство української мови), сестри Павлишини. Милою несподіванкою була присутність довголітньої активістки ООЧСУ, 91-річної Дарії Степаняк, яку гості привітали оплесками.

Під кінець М. Козюпа подякував всім гостям, ведучим, мистцям та всім учасникам бенкету за їхню активність. Багато праці доклав до видання Конвенційної книжки Володимир Васьків.

Вечір закінчено виконанням Національного гимну України.

Необхідно...

(Закінчення зі стор. 5)

Зверненні Президента з нагоди закриття Чорнобильської атомної електростанції. Тобто вона прозвучала від імені України у різний час і в документах різного рівня, що не сприяло її визнанню.

Водночас треба зауважити, що про другу частину нашої ідеї (точніше, про Світову екологічну організацію на базі Програми ООН з охорони довкілля – UNEP) говорив у 1997 році на сесії ООН Гельмут Коль від імені чотирьох країн з чотирьох континентів – Бразилії, Сінґапуру, Південної Африки та Німеччини. А на початку 2007 року в Парижі на міжнародній конференції, де були представники приблизно 80 країн, Жак Ширак заявив (зауважте, через сім років після Л. Кучми), що Франція висуває ідею створення міжнародної аґенції з охорони довкілля. Тобто, українська ініціятива через сім років на „чумацьких возах" дісталася і до Парижу. Але про Україну вже ніхто не згадував.

Логічним узагальненням вищезгаданих декларацій став (на неофіційній зустрічі високого рівня в ООН з проблем зміни клімату 24 вересня 2007 року) виступ Міністра закордонних справ України Арсенія Яценюка, який заявив: „Вважаємо, що треба нарешті з усією серйозністю взятися за опрацювання юридично зобов'язуючого Всесвітнього договору захисту природи – свого роду Екологічної конституції плянети Земля – яка систематизувала б основоположні принципи захисту довкілля і робила можливим ефективну контролю для забезпечення неухильного виконання міжнародного закону довкілля". У цій заяві ідея ЕКЗ уже прозвучала, як бачимо, у її цілісному вигляді. Але, зрозуміло, що заяви на неофіційних зустрічах не можуть знайти офіційного визнання.

Саме тому Президент України і виступив на цьогорічній 63-ій сесії з цією ініціятивою.

– Чому саме Україна є сьогодні найбільш активним ініціятором підготування ЕКЗ?

– Україна має моральний обов'язок заявити про необхідність рішучих дій світової спільноти щодо відвернення техногенних та екологічних катастроф, зокрема, неґативних наслідків ґльобальних змін клімату, нищівних повеней тощо, які створюють загрозу самому життю на Землі. Адже саме наша держава 22 роки тому постраждала від найбільшої в світі Чорнобильської катастрофи. Не треба забувати, що Україна добровільно відмовилася від третього за руйнівною силою на плянеті ядерного арсеналу, не отримавши за це адекватної компенсації і не ставши, на жаль, взірцем для інших країн. ООН повинні усвідомити, що нова загроза самознищення людства полягає сьогодні не лише у військових конфліктах і тероризмі, але й не менш серйозних екологічних загрозах. Тому ООН має стати ґарантом як військової, так і екологічної безпеки людства.

Створення ЕКЗ надзвичайно важливе для запровадження нової „зеленої" економіки, на чому наполягає Генеральний секретар ООН Бан Кі-Мун. Вона може стати універсальним документом, який забезпечить продовження після 2012 року дії Кіотського протоколу щодо запобігання катастрофічних наслідків ґльобальних змін клімату.

– Якими мають бути подальші кроки до визнання української ідеї світовою спільнотою?

– Найближчим часом треба провести конференцію під егідою ООН, на якій обговорити концептуальні засади ЕКЗ та підготувати проєкт резолюції Генеральної Асамблеї ООН щодо ґльобального правового акта екологічної безпеки плянети, а також заручитися фінансовою підтримкою багатих людей світу, скажімо Била Ґейтса, для залучення висококваліфікованих фахівців з усього світу до опрацювання проєкту ЕКЗ.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Поетичний вечір Людмили Скирди в НТШ-А

НЮ-ЙОРК. – 18 вересня у Науковому Товаристві ім. Шевченка відбувся, за сприяння Постійного представництва України до ООН та Генерального консульства України у Ню-Йорку, авторський вечір відомої української поетеси Людмили Скирди.

Перед початком літературної програми присутній на вечорі Перший заступник Міністра закордонних справ України Посол Юрій Костенко вручив голові НТШ-А д-рові Орестові Поповичеві пам'ятну срібну медалю з нагоди 90-ої річниці створення дипломатичної служби незалежної української держави. Цієї нагороди, – зазначив мінстер Ю. Костенко, – НТШ-А удостоїлося за свою багаторічну діяльність щодо поширення у світі позитивного образу України.

Цього вечора слухачі мали велике задоволення від знайомства з Л. Скирдою – прекрасною українською жінкою і талановитою письменницею.

Під час творчого вечора Людмили Скирди перший заступник Міністра закордонних справ України Посол Юрій Костенко вручив голові НТШ-А д-рові Орестові Поповичеві пам'ятну срібну медалю з нагоди 90-ої річниці створення дипломатичної служби незалежної Української держави.

Людмила Скирда

На вечорі Людмили Скирди (перший ряд зліва) Олена і Микола Кириченки, Наталя Сергеєва, (другий ряд) Тарас Гунчак, Посол Юрій Сергеєв.

Поетеса розповіла про свій літературний дебют у 16-річному віці. Її перша публікація – патріотичний вірш про Україну – з'явилася в першій половині 1960-их років, про нього схвально відгукнувся Павло Тичина.

Незважаючи на те, що це були часи так званої „відлиги", в тодішніх владних колах вірш викликав неоднозначну реакцію. Як наслідок, Л. Скирді тривалий час відмовляли в публікуванні нових творів, перед неї, як то кажуть, бігла слава неблагонадійної та „невиїзної".

Останнє було тим більш прикрим, що мало неґативний відбиток на професійній діяльності її чоловіка – кадрового українського дипломата Юрія Костенка.

Тільки з настанням нових часів поетеса змогла видрукувати все те, що довгими роками писалося до шухляди, а відтак в її творчості почався новий період.

Л. Скирда цікаво розповідала, як у зв'язку з відрядженнями чоловіка сім'я жила у Відні, Боні, Токіо.

Нові враження та обставини життя спричинювалися не тільки до появи нових ліричних циклів, виходу в світ чергових поетичних збірок, але й до наполегливого вивчення екзотичних чужоземних мов, до розвитку її поетичного та прозового перекладацького таланту. Цим разом поетеса згадувала про свою роботу над перекладом з японської мови книжки спогадів імператриці Японії Мітіко.

Виступ Л. Скирди у Ню-Йорку залишив яскраві враження у тутешніх любителів українського поетичного слова. На вечорі були присутні Постійний представник України в Генеральній Асамблеї ООН Юрій Сергеєв з дружиною, Генеральний консул України в Ню-Йорку Микола Кириченко, працівники дипломатичних представництв України в США.

Пресова група НТШ-А

НОВІ ВИДАННЯ

Шедевр Данте – українською мовою

Данте Аліґ'єрі: „Пекло" – перша частина „Божественної комедії", в перекладі з італійської мови проф. Богдана Лончини. Видавництво Українського Католицького університету, Львів, 2007 рік. Ілюстрації Юрія Козака. Відповідальний редактор – Іван Лучук.

Ірина Дибко

Книгу відкриває вступна стаття о. Івана Музички: „Той, що Церкву, Батьківщину свою любив", і в ній цей відомий автор-богослов чітко окреслює історичні обставини між двома світовими війнами – тобто того часу, на який припав прихід на цей світ перекладача геніяльного архитвору Данте.

Богдан Лончина народився 2 січня 1917 року в священичій сім'ї у Львові. Це були часи, пов'язані з величезним впливом Митрополита Андрея Шептицького, під архиєрейським крилом якого виховувалися і формувалися християнські інтелектуали, ентузіясти науки. Усі світоглядні й моральні прикмети Великого Митрополита стали рушійною силою в житті проф. Б. Лончини.

Читаємо у вступній статті: „Проф. Лончина був надзвичайно працьовитою людиною на кожному відтинку свого життя, на якому Божа воля його поставила: у родинному, громадському, національному і церковному.

Окремо хочу відзначити Б. Лончини активну працю в ділянках культури і науки: він був лінґвістом і літературознавцем романської філології, професором у цих ділянках і публіцистом. Очевидно, що жив він і для своєї літератури, зробивши для неї кілька цінних перекладів з еспанської, французької та італійської мов. Завдяки йому ми маємо українською мовою такі шедеври, як „Пісня про Сіда", „Пісня про Ролянда" і першу частину „Божественної комедії" Данте „Пекло"...

Ці переклади вартісні тим, що вони є дослівними, зі збереженням поетичного стилю, а також з коментарями і науковим дослідженням проблем, які стосуються цих творів".

Перекладати „Пекло" проф. Б. Лончина почав ще в Україні, в 1937 році, а закінчив у 1985 році вже за межами Батьківщини. На долях його родини, як і на долях тисяч українських сімей, позначилися обставини Другої світової війни і жорстокості московсько-комуністичного режиму. Батько проф. Б. Лончини, о. Василь Лончина, загинув у таборах Сибіру, як багато наших священиків.

Може, саме ті події, про які читаємо в статті о. І. Музички, привели проф. Б. Лончину до потреби перекласти Дантове „Пекло", бо крізь сім століть багато чого перегукується у людських характерах, в розумінні життя і ставленні до нього...

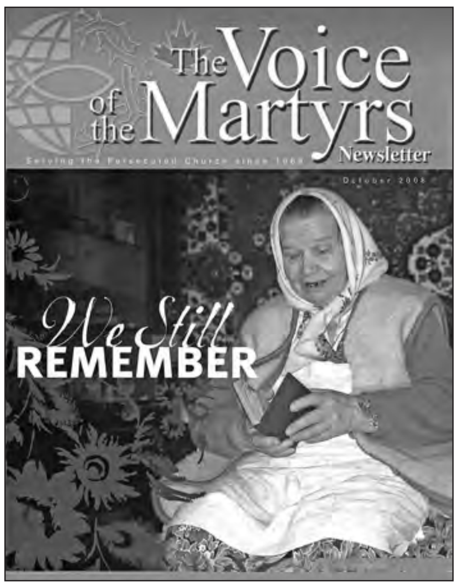
Відтак у книзі, після вступної статті, вміщено публікацію Любомира Гевка „Юрій Козак – людина, мистець". Це про автора ілюстрацій в „Пеклі". Довідуємося, що „Юрій Козак був не тільки визначним мистцем, обдарованим надзвичайними здібностями в різних ділянках мистецтва, а й надзвичайною людиною, обдарованою непересічними рисами характеру й особистости, сильною духом". В статті докладно описані всі праці добірно – многогранного мистецтва Ю. Козака.

На прохання проф. Б. Лончини Ю. Козак погодився створити 23 ілюстрації до „Пекла", але після переходу автора перекладу у вічність „праця над виданням книжки сповільнилася, бо Ю. Козак почав працювати над вітражами церкви св. Йосафата і міг менше часу присвячувати ілюстрованню „Пекла". Вдалось йому виконати лише 19 ілюстрацій до „Пекла", а чотири залишилось у шкіцах" (ст. 21). Мистецькі праці Ю. Козака збагатили зміст книги „Пекло", бо ілюстрації помагають зоровим сприйманням докладніше зрозуміти жахіття Пекла.

Що ж саме в житті Данте, які обставини довели його, щоб у таких подробицях Господню покару описати? Як знаємо, в XIII ст., коли Данте народився (1265) у Фльоренції, політичні неполадки, які постали ще в кінці XI ст. між Папським володінням і Святою Римською імперією, почали бути загостреним питанням: хто має

(Закінчення на стор. 20)

В Канаді – про українських греко-католиків

Обкладинка жовтневого числа часопису.

Жовтневе число часопису „Голос мучеників", який видає в Канаді місцева філія (директор Ґлен Пенер) Міжнародної асоціяції допомоги переслідуваній Церкві, присвячене свідченням потерпілих за віру в Україні в роки переслідування Української Греко-Католицької Церкви з боку комуністичного режиму. З ініціятиви представника асоціяції в Україні Фелікса Хмельковського, починаючи з 1994 року, 35 потерпілих за віру отримує постійну фінансову допомогу по 50 дол. на місяць. Безпосередньо ними опікується завідувачка пасторальним відділом Інституту історії церкви Ірина Коломиєць. Засновником та першим директором Інституту був теперішній ректор Українського Католицького університету о. д-р Борис Гудзяк. Тепер інститут очолює о. д-р Андрій Михалейко.

У часописі в рубриці „Ми завжди пам'ятаємо" вміщено світлини і розповіді про пережите 86-річної Анастасії Ленко, 82-річної Ганни Кокоцької зі Львова, 91-річної Марії Башинської з села Гутиська на Львівщині.

Адреса часопису: The Voice of the Martyrs, Box 117, Port Credit, Mississauga, ON L5G 4L5 Canada. Електронна пошта: thevoice@persecution.net. Тел.: (905) 670-9721.

Л. Хм.

Вечорниці...

(Закінчення зі стор. 14)

ня дебютанток на вечорницях „Червоної Калини" продовжувалася кожного року, а 1983 р. видавництво „Червона Калина" і Братство УСС-ів передали переведення вечорниць пластовому Загонові „Червона Калина".

Наша молодь щороку з нетерпеливістю чекає дати вечорниць. Не одна молода пара познайомилася на тих вечорницях та з часом створила ще одну українську родину.

Дуже урочисто відбулися вечорниці 29 січня 2005 року. Цей вечір був особливий тим, що все відбувалося під враженням подій Помаранчевої Революції в Україні та успішного вибору демократичного Президента Віктора Ющенка.

Голова комітету Ігор Сохан привітав присутніх на залі спостерігачів під час виборів, які недавно повернулись з України. Він згадав, що всі переживають надзвичайно радісний час, бо наш народ, на чолі з Президентом В. Ющенком, виборов на Майдані Незалежности повну свободу, за яку ми боролись довгі століття.

На знак з'єднання з народом України прозвучав національний гимн, який заспівали усі присутні, в супроводі оркестр. Відчувалося велике піднесення, радість і гордість!

На вечорниці комітет запрошує почесних гостей – Посла України до США з Вашінґтону, Посла до Об'єднаних Націй, Генерального консула України в Ню-Йорку, військового представника України в ООН та інших.

За ті всі роки дебютанток урочисто представляли Мирослава Драґан, Евстахія Гойдиш, Христина Навроцька, Іванка Ґанкевич, Нестор Голинський та Марта і Орест Кебали (які виконують цю почесну функцію від 1985 року). Хоровід після презентації довгі роки приготовляла покійна прима-балерина Рома Прийма-Богачевська, а після неї цю ролю перебрала її талановита доня Аня Богачевська-Лонкевич. Оголошення до преси і таблью дебютанток виготовляє мистець Богдан Титла. Квітами для дебютанток та для декорації столів займається Оля Ставнича, програмками – Марічка Сохан-Тимець, а декоруванням залі – Богдан Тимець. Головою забавового комітету є І. Сохан, а Ярко Ставничий – його заступник.

Багато років вечорниці „Червоної Калини" відбуваються під звуки оркестр „Темпо" і „Луна". В цю 50-ту річницю баль „Червоної Калини" відбудеться 21 лютого 2009 року в залі нового готелю „Hilton Pearl River", 500 Veterans Memorial Drive, Pearl River, N.Y. 10965. Під час коктейлю можна буде оглянути фотографії з попередніх дебютів.

Просимо всіх нових дебютанток 2009 року голоситися до дебюту в М. Кебало. Електронна адреса: mkebalo@aol.com, тел. (718) 291-4166.

Пригадуємо охочим, що в традиції дебютів слід дебютувати на більше, як одній забаві протягом одного карнавалового сезону, запрошуємо дебютанток долучитися до пам'яткового дебюту на вечорницях, якими завершується карнавал 2009 року!

До зустрічі на Вечорницях „Червоної Калини"!

Довгий шлях до рідної мами

Микола (Новомир) Підлісний

(Продовження. Початок в ч. 40, 41)

Мій супутник сказав, що далі не може йти, бо має рани на ногах. Він залишився під опікою земляків.

Я знову залишився сам, з мрією дістатися до Франкфурту, де колись працював. Після триденної подорожі я знову був серед своїх односельчан. Ми просиділи майже до ранку, я їм розповідав про мої пережиття.

У мене було велике бажання відвідати мого колишнього майстра на ім'я Петер Гіс. Грудневого холодного дня 1944 року я туди дістався. Майстер, побачивши мене, не міг промовити й слова, тільки розпитував, звідки я узявся. Я йому все розповів. Тоді він мені каже: „Йди собі і нікому не кажи, що ти у мене був". Так ми розсталися. Я повернувся до односельчан у Франкфурті, де чекав на мене Микола, який погодився рушити в дорогу зі мною.

Вирішили, що найближче буде до Швайцарії. На жаль, на станції Горб при вході на перон Миколу затримали, бо не міг відповісти на запитання німецькою мовою.

Знову залишився сам. В горах – сніги, хуртовини, холод. Ґестапо полює за своїми жертвами. До Швайцарії я вирішив поїхати поїздом. Стояв в коридорі серед вагону, бо невідомо, з якого кінця може зайти ґестапо. На одній зупинці, як і сподівався, увійшло ґестапо. Я відійшов до кінця вагону з надією, що буде зупинка і я вислизну. Ґестапо наближалося. Не було в мене іншого виходу, як вискочити на ходу з поїзда. На моє щастя, був глибокий сніг, і я не покалічився.

Був соняшний морозний день, перед новим 1945 роком. Я подався на берег озера, де побачив будинок з човнами. Мені впала думка витягнути човна і перепливти на другий бік до Швайцарії, яку було видно з цього містечка. Розбив вікно, заліз всередину, приготував човен і весла. Мав надію Новий рік справляти у Швайцарії.

Та знову не так склалося, як гадалося. Коли вночі відплив від берега, то помітив, що в човен протікає вода. Швидко почав гребти до берега. Човен набирав щораз більше води. Вирішив залишити його і вбрід добиратися до берега.

Після цього рушив пішки до Фрідріхсгафену, звідки товаровим поїздом доїхав до міста Ліндау. На озері стояли кілька малих старенькиx кораблів. Тут я знайшов притулок на кілька днів. Вирішив спробувати щастя дістатися до Швайцарії через Італію. Через пару днів я вже був в Австрії, в місті Інсбрук.

На пероні чекали військовики та цивільні італійці. Підійшов до одного італійця і дізнався, що він їде додому. Був у полоні у німців, але захворів і його відпустили додому.

Я сказав йому, що теж хочу дістатися до Італії. Він сказав, що звуть його Антоніо, він живе в селі Кастельфранко біля міста Тревізо. Навіть запросив до себе додому, як дістануся до Італії. Підійшов поїзд і ми розсталися. Я чекав на товаровий поїзд в керунку Італії.

Один з поїздів з вугіллям до Італії під'їхав до станції. У багатьох вагонах були будки, і ось до однієї з них я і примостився. І тут не обійшлось без пригоди. Сиджу в холодній будці, прислухаюся.

Нараз чую, що хтось іде по засніженому перону, під ногами скрипить сніг. Я перестав танцювати на місці аби не зрадити своєї криївки. Хтось став навпроти моєї будки, відчинив двері і ледь не впав з несподіванки. Він був в уніформі з гвинтівкою.

Коли він отямився, то запитав німецькою мовою: „Куди ти їдеш?". Я відповідав: „До Німеччини". Він знову сказав: „Закрий двері і уважай". Та й пішов. Я вийшов з будки і переліз до другого поїзду, побоючись, що той солдат може донести про мене. Ніхто не приходив. Я подумав, що він міг бути дезертиром, а про мене подумав, що й я – дезертир.

Нарешті поїзд рушив. На одній із станцій до моєї будки примостився молодий пасажир. Я йому сказав, що хочу дістатися до Тревізо, а він запропонував мені поїхати разом з ним до його села. Це для мене було як спасіння, бо виплила надія десь переночувати і поїсти. Уже було пізно. На мостах стояли німецькі патрулі, але нас ніхто не затримував. В гірському селі мій супутник постукав в двері. Господар відчинив. Не знаю, про що вони говорили, але зрозумів, що мене не візьмуть.

Залишився сам. Куди йти серед холодної ночі в горах? Довкола засипане снігом село в чужій країні, мови не знаю. Хоч сядь та й плач. Недалеко побачив, що в якійсь хатині блимає світло. Рушив до тієї хатини. Піднімаюся вгору засніженою дорогою. Нараз чую, що хтось гукає: „Ніколай!". Я остовпів. Що це за привид, хто мене може знати в цих горах? Заховався за якийсь камінь і не озиваюся. Ця особа підбігає до мого сховища, і я впізнаю, що це той хлопець, що привів мене сюди. Почав мене перепрошувати, що так сталося. І веде уже до своєї хати. Його родина ще не спала, коли він розповів, що сталося. То батько на нього накричав і наказав привести мене додому. Тут треба зазначити, що німці дуже карали тих, хто когось переховував, бо в горах було багато партизанів. Вперше у житті я два дні спав в ліжку, накритий периною. І вперше попробував вина. У Італії навіть дітям дають вино.

Через пару днів я знову був в містечку Реверето з надією добратися до Тревізо, а пізніше – до села Кастельфранко, до Антоніо, з яким познайомився в Інсбруку.

Дорога до Тревізо була далекою і виснажливою. Американські літаки обстрілювали авта на дорогах, бомбардували міста. У Вероні бомба впала біля входу до бункеру, забитого людьми. І я там був. Нарешті я в Тревізо. Розпитав у людей про село, добрався, розпитав про Антонія. Він був дуже здивований і навіть переляканий моєю присутністю. Дав мені поїсти і сказав, щоб я якнайшвидше йшов від нього, бо прийде поліція і нам обом перепаде. І так моя надія перебути зиму в теплому місці розвіялась.

Я подався назад до Тревізо. Вирішив дістатися до Юґославії, а там, – що Бог дасть.

Продовження в наступному числі

Освячено церкву в НаУКМА

Зовнішній вигляд Церкви Святого Духа в Києво-Могилянській академії.

КИЇВ. – 12 червня у Національному університеті „Києво-Могилянська академія" була освячена церква Святого Духа, відреставрована пам'ятка XVII ст. Обряд освячення церкви та „Музею української звитяги" провів Патріярх Київський та всієї України-Руси Філарет. Церква Святого Духа належить НаУКМА і, за угодою з Українською Православною Церквою Київського патріярхату, тут буде правити службу о. Юрій Мицик, доктор історичних наук, професор НаУКМА.

Разом з церквою відреставровано приміщення Києво-Могилянської академії, призначені для „Музею української звитяги", ініційованого Почесним президентом університету В'ячеславом Брюховецьким.

Завданням музею є висвітлювати героїчне минуле народу України. Велику увагу буде приділено темі Голодомору. У приміщенні, де колись пекли хліб для монахів, будуть представлені мультимедійні експозиції документів, світлин, фільмів, спогадів та інших свідчень часів Голодомору.

Ще однією функцією музею буде освітницька праця з студентами гуманітарного факультету, які матимуть тут практику і зможуть опрацьовувати історичні документи та матеріяли. Окрема увага буде присвячена дослідженню долей українських родин, які пережили Голодомор.

Університет висловлює особливу подяку меценатові академії Юрієві Чопівському за ґрант, що дає змогу створити музейний портал в інтернеті, через який всі бажаючі зможуть мати доступ до інформації про Голодомор, а діти у школах зможуть проводити заняття з історії Голодомору через інтернет.

12-13 вересня у приміщенні музею відбулася конференція „Київська Церква: еклезіяльна традиція – історіографічна проблема – екуменічна перспектива". Її учасниками були відомі фахівці в галузі досліджень історії християнства у Східній Европі та церковні діячі з України, Австрії, Білорусі, Італії, Канади, Німеччини, Польщі, Росії, Сполучених Штатів Америки та Франції. Організатори – Києво-Могилянська академія та Український Католицький університет, у співпраці з Національним заповідником „Софія Київська".

Оксана Ханас

„Кобзарська Січ“: майбутність бандури

Протягом 25 літ Капеля бандуристів з Дітройту провадила літні навчальні табори, де не тільки плекала традицію, але також творила унікальну можливість для зібрання професіоналістів з цілого світу і обговорення та плянування майбутнього розвитку бандури.

Ці двотижневі табори відбуваються в чудовій гірській місцині, недалеко міста Емлентону, в Пенсильванії. Студенти бандури вивчають ритмічні, інструментальні і вокальні методики, щоб удосконалити не тільки гру на бандурі, але також досягнути уміння рівночасно співати. Це складна техніка, яка показує високий рівень навчання, коли навіть студенти-початківці опановують її після літнього курсу.

Це був задум Григорія Китастого, першого дириґента Капелі бандуристів, котра після повоєнних концертів оселилася в Дітройті. Цього літа у навчальних курсах брали участь понад 50 студентів з США, Канади і України. Багато хто з них вчився гри також на фортепіяні і скрипці. Директор Анатолій Мурга і музичний керівник табору Олег Махлай зібрали видатних інструкторів з цілого світу: Юрія Петлюру з Гамілтону, Канада, Олега Сошанського зі Львова. Юліян Китастий був почесним інструктором, а новий музичний керівник капелі Адріян Бриттан – гостьовим інструктором.

Додаткові курси відбувалися в ділянці церковної музики, де слухачі вивчали історію церковної і загальної музики в Україні і мали змогу вправляти дириґування, О. Махлай і диякон Ігор Махлай цікаво представили панораму української музики.

Ці курси мають помітний вплив на молодь з тих околиць, де проживає мало українців. На курсах молоді виконавці набувають зрозуміння і любови до бандури і пісні. Навіть чужинці захоплюються бандурою. Бандурист японського походження Чарлз Сакума з далекого Едмонтону, Канада, вже вдруге побував у таборі. Ч. Сакума спеціяльно їздив в Україну, щоб купити собі бандуру. Його виступ під час концерту на вшанування проф. Василя Герасименка на сцені Львівської філярмонії можна побачити в Інтернеті. Ч. Сакума розповів, що у Японії занепадає традиція співу, і він був радий взяти участь у таборовому навчанні.

Цікаві творчі розмови відбувалися вечорами, коли інструктори збиралися, щоб обговорити пекучі питання пов'язані з будовою бандур і браком репертуару. В усьому світі тепер менше 10 майстрів виробляють сучасні бандури. Мешканець Дітройту Андрій Бірко, котрий є концертмайстром капелі, також створив і далі удосконалює нову модель бандури, котра є легша, але має великий звуковий резонанс.

„Харківська“ бандура – унікальний інструмент, і можна сміло сказати, що якби не українська капеля, котра оселилася в Дітройті, то „харківський“ стиль гри міг би зникнути. Тепер можна порахувати на одній руці бандуристів в Україні, котрі можуть виконувати віртуозні композиції Гната Хоткевича для цієї бандури.

Досі не було композиторів, які б могли продовжувати і доповнювати цей репертуар. Г. Хоткевич писав 100 років тому, і лише недавно його композиції були зібрані і видані під проводом Віктора Мішалова з Канади, найбільшого знавця в цій галузі. Дітройтська капеля від 1950-их років часто і постійно виконувала ці твори, які щойно тепер починають з'являтися на сценах України.

Бандурист японського походження Чарлз Сакума з Едмонтону, Канада, спеціяльно їздив в Україну, щоб купити собі бандуру.

Харківська бандура має неперевершений потенціял, і це повинно б зацікавити сучасних композиторів. На жаль, для цього потрібні фонди і ентузіясти, котрі знайшли б фінансову підтримку і організували міжнародний конкурс нових композицій.

Дотепер діяспора відіграла центральну ролю в збереженні бандурної традиції і гри. Дальше існування і розвиток харківської бандури також залежатимуть від підтримки закордонних українців.

Адріян Бриттан

Книжки, надіслані до бібліотеки тижневика „Свобода“

Віліям Шекспір. „Сонети“, переклад Олеся Дудина – це помітний внесок у книжкову культуру України. Кожний рядок, перекладений на українську мову, виконано з любов'ю. Видавництво „Сполом“, Львів, 2008 рік.

Марія Гев.„Мелодії мого серця“, поезія та проза будить серце читача до добра, краси та ніжних почутів. Видавництво „Аверс“, Львів, 2007 рік.

Волинський краєзнавчий музей, Волинське крайове братство св. ап. Андрія Первозваного. „Ламент по отцю Іоану Василевичу, написаний в Луцьку року 1628-го“. Перша друкована книга в Луцьку, один з маловідомих ранніх прикладів української барокової поезії. Книга розрахована на істориків, книгознавців, літературознавців, шанувальників української культури.

Василь Верига. „За Рідний Край, за нарід свій, або хто такі дивізійники?“ У книзі розповідається про долю колишніх воїнів дивізії „Галичина“, а потім 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії. Дізнаємося, хто йшов до Дивізії, як і з ким вони воювали і як склалося їхнє життя після війни. Видавництво ім. Олени Теліги, Київ, 2006 рік.

Василь Верига. „Під крилами визвольних дум“, спомини підхорунжого дивізії „Галичина“. У книзі розповідається про те, як була утворена дивізія „Галичина“. Видавництво ім. Олени Теліги, Київ, 2007 рік.

Григорій Костюк. „Зустрічі і прощання“, спогади у двох книгах. Книга перша. Це мемуари видатного літературознавця, людини, молодість якої припала на одну з найдинамічніших, але й найтрагічніших епох нашої літературної історії, (1920-1930 роки). Видавництво „Смолоскип“, Київ, 2008 рік.

Григорій Костюк. „Зустрічі і прощання“, спогади у двох книгах. Книга друга. Цей том присвячений діяспорному періоду життя Г. Костюка (1940-1980 роки). Україна, Німеччина, Франція, США — ось нові арени подій. Видавництво „Смолоскип“, Київ, 2008 рік.

Любов Мулявко. „Паросток батьківського саду: Зацвіт Шевченкової долі“. Шевченкова доля — сила його слова і духу органічно втілюється в життя кожного українця. Видавництво „Брама-Україна“, Черкаси, 2006 рік.

Тарас Шевченко. „Кобзар“ 1840-1940“. Відтворення видання 1941 року. Видавництво „Брама-Україна“, Черкаси, 2006 рік.

Василь Яремчук. „У лабетах долі“, спогади. Розповідь про життя сотень тисяч українців, котрі у свої найкращі роки були ув'язнені в страшних сталінських таборах російської Півночі. Видавництво „Край“, Львів, 2007 рік.

Шедевр Данте...

(Закінчення зі стор. 17)

Богом дане право й найбільший авторитет, щоб володіти світом?

Саме в той час завзятої політичної боротьби між Римським імператором і правлінням папства у Фльоренції створились дві партії чи пак ідеології: Ґубелінів і Ґулфс. Ґубеліни були на боці імператора, а Ґулфс захищали правління папства. З часом, коли Ґубеліни почали втрачати силу правління, з Ґулфс почались дві групи: „Білі“ і „Чорні“ (про них читаємо в Примітках 15-ої Пісні, ст. 137). В 1294 році Папа Боніфат VIII чомусь був прихильником „чорних“.

Папа вислав своє військо, щоб з папської території прогнати „Білих“, що і сталося. В той час Данте належав до „Білих“, і те довело до підозрінь нібито Данте причетний до неправильних політичних справ. Ті підозріння довели до судової покари: або залишити Фльоренцію, або явитись перед судом.

Данте вибрав вигнання і умову: якщо повернеться, його чекатиме покарання смертю. Таким чином від 1302 року Данте жив в розлуці з дружиною й синами, переважно у Вероні. Також з того часу почалась його праця над першою частиною „Божественної Комедії“, „Пеклом“, а всі, що творили зло неполадками й боротьбами і не у дусі Божої справедливости – стали дієвими особами твору. Після закінчення „Божественної Комедії“ Данте чекала критика в питанні, чому поема написана не прийнятою в тому часі латиною, а італійською мовою. Данте відповів, що зміст „Божественної Комедії“ – це мова про душу, значить слід писати мовою, яка є душею італійського народу.

Данте відійшов в Господню вічність 1321 року в Равені. Та чи справді відійшов? Адже „Пекло“ після 708 років (закінчив „Божественну Комедію в 1300 році у Великодній час) оживає, завдяки праці проф. Б. Лончини, мовою душі українського народу. В книзі „Пекла“ є 34 Пісні і дев'ять кіл пекла, а в кінці кожної Пісні є примітки авторства проф. Б. Лончинти – пояснення, за які провини, в яких обставинах творились гріхи тими душами, які тепер в тяжких муках терплять.

Примітки можуть стати в пригоді, адже стрічаємо пояснення стосовно подій, ще до Христового часу. Стрічаємо і Гомера, і Сократа, і Платона. Як знаємо, віра в Науку Ісуса Христа про Душу довела в 312 році імператора Константина стати християнином і Христовій вірі у Святій Римській імперії бути офіційною.

Данте свій шедевр-епос-поему створив, хистом поета, у формі тогочасного вірша „терза ріма“, в римі й ритмі. Переклад проф. Б. Лончини – буквальний, без рими.

Після перекладу „Пекла“ слідує стаття редактора Івана Лучука „Нова українська версія Дантового „Пекла“.

Читаючи цю статтю, виникає враження, що це праця рецензента, а не редактора. Він звертає увагу на недоліки, які є в перекладі, але чому не виправив їх? Адже ж пояснює редактор, що перекладач узявся підправляти машинопис свого перекладу. Але встиг „правки лише до 15 Пісень з 34“. Значить, слід би дальші „правки“ перебрати редакторові, особливо в питанні синтакси, граматики тощо. Я думаю, що „втручання“ не пошкодило б „спіритуальності“ професора Б. Лончини, ані не пошкодило б у „збереженні галицького кольориту“.

У геополітичному...

(Продовження зі стор. 5)

нас, українців, дуже важливо при аналізі поведінки росіян враховувати саме цей аспект, бо він розкриває багато чого прихованого.

Нагадаємо, що один з найважливіших принципів клясичної геополітики, проголошений ще Фрідріхом Ратцелем і розпропаґований Рудольфом Челленом, була ідея природного „зростання держав".

Державний організм, який не росте – деградує. Це в геополітичних студіях незаперечно, як „два плюс два буде чотири". І є для подібного типу мислення аксіомою, до речі, не позбавленої здорового глузду. За нею, якщо Росія не володіє Кавказом, ним буде володіти хтось інший, швидше всього США. А це загрожуватиме стратегічним інтересам імперії.

Отже, необхідно зробити все, щоб ворог не заволодів цим важливим об'єктом для майбутнього зростання російської держави до її „природних меж". Слова „зростання", „захист національних інтересів", „примус до миру" – це лише метафори одного і того самого явища, яке можна визначити як неоімперську зовнішню політику Росії.

У геополітичному способі мислення російського політичного клясу Грузія є лише важливим стратегічним напрямком зростання імперії, тоді як Україна – „життєвим інтересом". Якщо Грузія для нової російської зовнішньополітичної доктрини – лише „проба сил", то Україна буде вирішальною битвою – бо вона і в культурному, і в економічному, і в геополітичному сенсі сприймається ними як „вісьовий простір" (Гартленд – осердя землі).

А як стверджував свого часу видатний британський геополітик Маккіндер, „хто володіє Східньою Европою, той панує над Гартлендом; хто володіє Гартлендом, той панує над Евразією; хто володіє Евразією, той панує над світом".

Звичайно, координати Гартленду у нього декілька разів змінювалось, але в даному випадку місце України в російському геополітичному мисленні фактично збігається з цими визначеннями.

Цей спосіб російського імперського мислення міг бути суттєво підірваним, якби Росія зазнала поразки в Грузії; на жаль, так не сталося, тому найближчим часом воно трансформується для нас з абстрактного постулювання в конкретну дійсність, в жорстоку реальність.

Експансія на Кавказі

Отже, відчувши в собі реальну силу, Кремль захотів змінити і свій зовнішньополітичний статус: „Росія повинна знову стати реальним суб'єктом світової політики", – пролунало як маніфест нової зовнішньополітичної доктрини. Щоб виконати це максималістське завдання, необхідно було, перш за все, дати бій Заходу, зупинити його просування на „життєвий простір" імперії – колишню територію СРСР. Тим більше, що склалася сприятлива ситуація на Кавказі, можливість формалізувати анексію двох грузинських анклавів – Південної Осетії та Абхазії. Але зробити це треба було так, щоб, з одного боку, всі зрозуміли, хто є реальним господарем на Кавказі, а з іншого – надати анексії якоїсь прийнятної для міжнародного співтовариства форми.

Для цього вирішено було – за задумом Кремлівських технологів – підігнати розвиток ситуації на Кавказі під косівську проблему на Балканах. Тобто захоплення Південної Осетії та Абхазії зовні мало нагадувати і події в Косово: геноцид, масові репресії, зовнішнє втручання для припинення гуманітарної катастрофи тощо. Така собі димова завіса для подальшої фактичної окупації Росією цих територій у вигляді „миротворця". Але здійснення росіянами цього пляну виглядало грубо і непереконливо. Задовго до основних подій Росія почала неприховано готуватись до проведення маштабної військової операції. Очевидно, не було певності, що все відбудеться легко і просто, дві важкі війни з чеченцями вимагали перестрахування, – все це демаскувало їхні наміри.

Напередодні російські інженерні війська почали прокладати залізничні колії в Абхазії для оперативного перекидання ними важкої бронетехніки у можливу точку конфлікту. Плянувалося за невдалого розвитку операції в Осетії завдати удару з цього напрямку в тил грузинським військам.

Задовго до бойових дій розпочалося будівництво таборів для біженців. Під самий початок „миротворчої" операції Росія провела маштабне військове навчання, щоб під його шум сконцентрувати на Кавказькому напрямку потужне ударне військове угрупування. І лише після всіх цих приготувань осетинські сепаратисти і російські диверсійні групи почали безперервний обстріл грузинських сіл.

Грузинське політичне керівництво було поставлене перед вибором двох жорстких варіянтів дій: або залишити грузинські території і відійти далі вглиб країни, або придушити вогонь провокаторів – прорватись до Рокського тунелю (що з'єднує Південну Осетію з Росією) і заблькувати його. Власне, саме вимушеною реакцією грузинських військ на російську аґресію, а не продуманим наступом, і пояснюється, чому грузинські військові не висадили в повітря тунель (не заблькували перекидання по ньому російських військ). Він занадто добре охоронявся і фактично був недоступний для них. Третього варіянту розвитку подій в Південній Осетії не було, бо лінива і зажиріла Европа спала безпробудним сном, як спала минулого століття, коли нацисти анексували в Чехії Судети. Михайло Саакашвілі зважився на другий варіянт, що, як на мою думку, було правильним кроком, звичайно, у стратегічному розумінні. Він зробив мужній і далекоглядний вчинок, хоч, можливо, і не популярний, особливо у висвітленні проросійських засобів масової інформації.

Тут варто додати, що, за свідченням західніх неурядових організацій, втрати населення і кількість руйнувань під час конфлікту в Цхінвалі свідомо перебільшуються російською стороною. До того ж вона оминає той факт, що основна частина руйнувань відбулась не під час захоплення міста грузинськими військами, а навпаки, при вибиванні їх звідти російськими військами – коли свідомо використовувались реактивні системи „Ураган" (набагато потужніші за розрекламований „Град), важка авіяція тощо. Можна припустити, що основною метою такої поведінки росіян було прагнення показати світовому співтовариству зруйноване місто, щоб звинуватити в цьому грузинів.

Прелюдія до війни проти України

Якщо експансія Росії на Україну невідворотна, то необхідно собі вияснити найближчі дії аґресора, щоб бути готовим дати йому належну відсіч. „Той, хто хоче жити в мирі, мусить готуватись до війни". У цій ситуації нам необхідно засвоїти першу аксіому: жодне НАТО, США чи будь-хто інший не захистять нас, якщо ми самі не будемо готові себе захищати. Патріотичні сили зобов'язані розгорнути моральне та організаційне підготування української нації до відбиття аґресії. Це не наш вибір, але наша свідома реакція на цілком реальні загрози.

Нагадаємо, що результат військової кампанії завжди залежить від переваг над ворогом у збройній потузі, в моральному дусі армії і тиловому забезпеченні. Зважаючи на те, що українська ділянка в оборонній стратегії СРСР вважалась однією з найважливіших, то нам після розвалу Союзу дісталася достатньо потужна збройна сила.

І навіть після всіх реформ, що теоретично мали б підвищувати її обороноздатність, або, як мінімум, зберігали, вели у реальності до ослаблення. Незважаючи на це, Збройні сили України залишаються досить потужними й нині. Тому, плянуючи широкомаштабну експансію, Росія давно вже поставила перед собою завдання максимально ослабити нашу оборонну могутність. Основним інструментом у виконанні цього завдання стала різнобарвна і різношерста п'ята колона – з своїм політичним крилом у парляменті та уряді.

Щоб не бути упередженими, відповімо самі собі на питання: чому раптом деякі політичні сили поставили перед собою нездійсненне завдання в дуже короткі терміни реформувати армію – перевівши її на повну контрактну основу?

Якби цей підступний плян вдалося повністю здійснити, то армія розвалилася б. Адже ані фінансових, ані кадрових передумов до повного переходу на контрактну форму не існувало, а припинення призову до армії повністю паралізувало б її. Невідомо навіть, чи вистачило б персоналу для догляду за технікою, не кажучи про повноцінне існування родів військ. Армія перетворилася б на великий військовий арсенал. Ми мали б армію, що не здатна виконати свій конституційний обов'язок: захистити країну від зовнішнього ворога.

Кажуть, що тільки сліпець двічі наступає на одні й ті самі граблі. Бо досвід дається людині для того, щоб раціонально організовувати своє життя, не повторювати трагічних помилок.

Українські можновладці знову, як 90 років тому, вдруге намагаються повторити те саме: спочатку соціялістичний уряд Михайла Грушевського розпускає українізовані частини – вважаючи, що „братня робітнича кляса" Росії не нападе на Україну, а тепер це втілює в життя „помаранчевий" уряд. Що це: спадкоємна політична шизофренія чи щось гірше? Гадаю, що про розтлінний вплив такого „реформування" на моральний стан особового складу Збройних Сил говорити марно.

Наступний аспект невидимої війни проти України стосується головного рушія нашої економіки: енерґоресурсів. Росія поставила перед собою важливе завдання всіма можливими засобами не допустити диверсифікації джерел постачання в Україну нафти та газу. Прагнучи залишити її „підвішеною" на енерґетичному гачку.

В основному це спрямовано на блькування діяльности західніх компаній по видобуванню енерґоресурсів у Чорному морі (біля українських берегів). А як відомо, через глибоке розташування, наприклад, покладів газу, реально видобувати його можуть лише надзвичайно потужні західні компанії або російський „Ґазпром". Для України „життєвим інтересом" є спільне добування енерґоносіїв з західніми компаніями, щоб позбутись енерґетичної залежности від Росії.

Думаю, хто здатний мислити, той може відтворити для себе, навіть з інформаційних повідомлень, перебіг таємної війни російських спецслужб проти України в українському ж уряді та парляменті. Те саме стосується експлуатації нафтогону „Одеса-Броди". Росія не дозволяє Україні, вдумайтеся в це, на власній території використовувати нафтогін для пересилання азербайджанської нафти у напрямку Одеса-Броди, змушуючи експлуатувати його у реверсному режимі. Це не припущення,

(Закінчення на стор. 22)

У геополітичному...

(Закінчення зі стор. 21)

а вбивчий факт, що частина найвищих чиновників так званого „демократичного уряду" конкретно відробляє російське замовлення.

Останнім і, як на мою думку, найважливішим аспектом роботи Російської держави проти нас є неґативний вплив її на нашу політичну систему. Запущена Віктором Медведчуком політична реформа стала фактично основним дезорганізуючим чинником, що перманентно занурює країну в кризу.

Українські політичні сили запрограмовані нею не на виконання загальнонаціональних завдань, а на взаємне смертельне поборювання. Свідомо ослаблена президентська вертикаль не справляється з льокалізацією різноманітних антиукраїнських процесів. Якщо в Україні не відбудеться радикальних змін, то з часом вона сама розпадеться на удільні князівства – кожне зі своїм окремим феодалом і гербом. Власне, п'ятій колоні потрібно лише постійно підтримувати цей стан політичної ентропії.

Важливою складовою у підтримці цього стану є диверсії російських спецслужб проти українських патріотичних сил. Дезінформація, провокація і отрута тут головні засоби вирішення проблем. І це вже давно діючий процес.

Пригадайте, як налякав Росію в 2004 році можливий прихід до влади в Україні представника патріотичних сил Віктора Ющенка. Вони були готові до будь-яких дій, навіть до вбивства, аби цього не допустити. Координатором виступав В. Медведчук, саме на цих знаннях ґрунтувалась його упевненість, коли він переконував журналістів, що В. Ющенко (тобто українець) ніколи не правитиме в цій країні. Хотілося б, що ми самі для себе з'ясували (якщо ми, звичайно, не останні лохи, які всім вірять на слово), які штаби зараз координує В. Медведчук?

Власне, і це не секрет: БЮТівські. Ю. Тимошенко на одній телепрограмі навіть, як завжди невинно дивлячись в очі мільйонній аудиторії, пообіцяла, що В. Медведчук змінився, став іншим. І тому немає нічого поганого, що вона з ним співпрацює. Це як у казці про вовка, який раптом став веґетаріянцем. Мені ж, після такої репліки, здалось, що сама Ю. Тимошенко невпізнанно змінилась, щось хиже і бридке раптом майнуло в повітрі.

Ми повинні бути готові до того, що російські спецслужби проводитимуть „зачистки" українських патріотичних сил від найактивніших і найталановитіших керівників.

СБУ ані за моральним, ані за кадровим складом не здатна зупинити це, фактично не може виконувати покладене на неї конституційне завдання. Потрібне радикальне вливання в СБУ перевірених і гідних цього завдання людей, звісно ж, патріотично налаштованих.

Це завдання, що не передбачає зволікання. Воно надактуальне. Важливішим від нього може бути лише завдання створити єдину патріотичну партію. Партію, що незалежна як від олігархічного капіталу, так і від дискредитованих функціонерів. Партію, що опиратиметься на його величність український народ і йому одному служитиме. Це майже фантастичне завдання, але його в тій чи іншій мірі теж необхідно виконати.

На завершення хочу дещо сказати про інформаційну війну. Вона теж ведеться на ураження. Тільки тут падає смертельно пораненою наша свідомість. В оптичному прицілі російських снайперів – наші найглибинніші почуття. Якщо Москві неприйнятний якийсь український політик, на нього нападатимуть з будь-якого боку, навіть з боку „псевдонаціоналістів", лише щоб дискредитувати.

Якщо він відповідальний у діях, говоритимуть, що нерішучий. А якщо він відразу ж почне рішуче діяти, звинуватять, що диктатор і радикал. Неважливо, що говорити, головне – посіяти сумнів і таким чином підірвати довіру виборців, прибрати з політичної арени.

У цій ситуації один лише вихід: навчитися судити не за словами, а за ділами. І ви самі побачите, що коли політик говорить одне, а його діла інші, то зрозуміло: він вас просто „шиє в дурні". І коли він вимовляє улюблені ваші слова: „рішучість", „патріотизм", „єдність країни" тощо, все це лише політичний театр, в якому вас мають за довірливого простака.

Коли ж ви трохи потрудитесь і познайомитеся із його ділами, наприклад з позицією контрольованої ним газети „Вєчєрніє Вєсті", то з жахом побачите, що вона займає відверто проросійську позицію. І це вже по суті справи, а довга коса і невинні очі, то для наївних. Тоді й заяви „про необхідність дотримуватись нейтралітету у російсько-грузинському конфлікті" будуть виглядати як фіґовий листок, що не здатний прикрити факт змови з російськими аґресорами.

Бо в природі не існує ізольованого російсько-грузинського конфлікту, а почалась тривала експансія Російської імперії по „собіранію" втрачених земель, в яких Грузія лише проба сил. Вирішальна битва – Україна. І ця битва вже таємно почалася.

Наша відповідь

Мусимо усвідомити, що протистояння з російським шовінізмом буде не тільки невідворотним, але й тривалим і виснажливим. Воно вимагатиме мобілізації усіх ресурсів нації. Саме буття української нації буде поставлено під знак питання. Хоч ще вчора багатьом з нас здавалося, що з проголошенням Незалежности і, особливо, після Помаранчевої революції, це питання назавжди перейшло від політиків до істориків.

Та не так склалось, як гадалось: як тільки Росія почала виходити з системної кризи, вона знову поставила його перед нами на повен зріст, як найважливіше політичне питання найближчого майбутнього. Що ж, ще нікому свобода не давалась в руки просто так. Вона хоче, щоб її цінували більше, ніж життя. Ось тоді вона і стане самим втіленим життям.

Будь-який шовінізм – це завжди аґресія, насильство, біль. Ніякі вмовляння, задобрювання, ще ні разу за всю історію людства ніде його не зупинили. Милосердя – це не його термінологія. Він визнає лише слово „сила". Тому зупинити наступ російського шовінізму на Україну ми зможемо, лише протиставивши йому свою силу, що народжується з нашої небайдужости, солідарности та відповідальности. І звичайно, в усвідомленні, з ким маєш справу.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ", вересень 2008 р.

200 дол.	Горчаківський Володимир	Денвер, Кол.
100	Клебович Володимир	Кензінґтон, Кон.
	Ковальська Євгенія	Люївіл, Кол.
60	Пихович Юрій в пам'ять дружини	
	Нелі Пихович	Прескот Велі, Аріз.
50	Малецька Кароліна	Торонто, Онт., Канада
	Самотулка Дарія, подяка Неонілії і	
	Тарасові Соханам	Гілсборо, Н. Дж.
	Стецура Іван	Мідлбурґ Гай, Огайо
	Сиґіда Наталія	Іст Геновер, Н. Дж.
45	Фолтин Оксана	Снелвіл, Джа.
	Ганас Юрій	Анкестер, Онт., Канада
	Кравчук Наталія	Моріс Плейнс, Н. Дж.
	Кузик Володимир	Філядельфія, Па.
	Пугач Ігор	Макунджі, Па.
	Шустак Степан	Лінденгерст, Н. Й.
35	Олесницький Нестор і	
	Іванка	Кюдебаквіл, Н. Й.
	Мороз Ірина	Стетен Айленд, Н. Й.
30	Камінський Юрій	Флашінґ, Н. Й.
	Шимонович Йосиф	Росліндел, Мас.
25	Андрусяк Марія	Ворен, Миш.
	Бохно Михайло	Етобіко, Онт., Канада
	Боднар Володимир	Нюарк, Н. Дж.
	Борачок Олег	Медисон, Виск.
	Мартиновський Володимир	Львів. обл., Україна
	Наконечний Василь	Батезда, Мд.
	Ольшанівська Божена	Нюарк, Н. Дж.
20	Андрусь Теодор	Флашінґ, Н. Й.
	Бартків Петро	Норт Порт, Фла.
	Білевич Роман	Ірвінґтон, Н. Дж.
	Феш Михайло	Тусон, Аріз.
	Гафткович Іван	Трентон, Н. Дж.
	Гафткович Ірина	Рочестер, Н. Й.
	Калиновський Олександер	Фредріксбурґ, В. Ва.
20 дол.	Кобаса Олександер	Віліямставн, Н. Дж.
	Прокопович Іриней	Калабасас, Каліф.
	Шереґ Теодор	Кліфтон, Н. Дж.
	Цісельська Тамара з нагоди 115-річчя	
	„Свободи"	Гантер, Н. Й.
15	Береза Олег	Кінек, Н. Дж.
	Бортновський Михайло	Лос Анджелес, Каліф.
	Беца Павло	Лорейн, Огайо
	Ханас Петро	Овк Лон, Іл.
	Крейґ Іванна	Модесто, Каліф.
	Мотика Володимир	Норт Порт, Фла.
	Олиник Степан	Вашінґтон, ДК
	Петрик Федір	Левітавн, Па.
	Савчук Іван	Філядельфія, Па.
	Вавриcщук Борис	Овшин Спринґс, Міс.
10	Басараб Катерина	Філядельфія, Па.
	Тутка Ольга	Еленвіл, Н. Й.
	Блашків Наталія	Клівленд, Огайо
	Бурдин Лев	Мидл Вилич, Н. Й.
	Федецький Михайло	Елизабет, Н. Дж.
	Ференцевич Юрій	Джерзі Сиґі, Н. Дж.
	Гальчук Микола	Парма, Огайо
	Гурський Петро	Челтенгем, Па.
	Іванків Надія	Чикаґо, Іл.
	Якубяк Ольга	Чикаґо, Іл.
	Кокольський Роман	Сиклервіл, Н. Дж.
	Коваль Галина	Іст Гемптон, Мас.
	Криворучко Анатолій	Отава, Онт., Канада
	Кульматицький Володимир	Сідер Нолс, Н. Дж.
	Мазурок Надія	Едмонтон, Ал. Канада
	Олійник Анна	Філядельфія, Па.
	Пільгуй Дмитро	Філядельфія, Па.
	Пизь Теодор	Ірвінґтон, Н. Дж.
	Рудакевич Володимир	Кліфтон, Н. Дж.
	Рузилович Микола	Філядельфія, Па.
10 дол.	Стахнів Галина	Вургіс, Н. Дж.
	Свансон Лариса	Пало Алто, Каліф.
	Товарницька Лідія	Юніон, Н. Дж.
	Зварич Михайло	Йонкерс, Н. Й.
5	Бойчук Анна	Ворен, Миш.
	Дребич С.	Едісон, Н. Дж.
	Ґрех Микола	Милвокі, Виск.
	Галабурда Ростислав	Кліфтон, Н. Дж.
	Гузик Іван	Вест Гейвен, Кон.
	Іваненко Ольга	Бінґгемтон, Н. Й.
	Каша Семен	Розел, Н. Дж.
	Кавка Володимира	Дрексел Гіл, Па.
	Кошеловський Дмитро	Лівонія, Миш.
	Коверко Олег	Чикаґо, Іл.
	Литвинишин Йосиф	Гінсдейл, Іл.
	Микитич Лена	Лонґ Айленд Сиґі, Н. Й.
	Новосад Олександер	Дейтона Біч, Фла.
	Николишин Петро	Вест Роксбері, Мас.
	Оберешин Ярослав	Джемейка, Н. Й.
	Паращук Михайло	Колчестер, Кн.
	Ровенко Віра	Норт Порт, Фла.
	Шашкевич С.	Торенс, Каліф.
	Сухоренко Анна	Голівуд, Фла.
	Сиротюк Наталія	Сомерс, Кон.
	Тарасюк Степан	Стретфорд, Кон.
	Уздейчик Володимир	Йонкерс, Н. Й.
	Васів Василь	Кліфтон, Н. Дж.
	Винники Остап і Віра	Бронксвіл, Н. Й.
	Юркевич Марія	Іст Ґановер, Н. Дж.
	Разом	**1970 дол.**

Щиро дякуємо всім за фінансову підтримку „Свободи" – найстаршої української газети в світі.

Звернення Стипендійного фонду ім. Ярослави Поповської у Перемишлі, Польща

Дорогі Співвітчизники!

Рада Стипендійного фонду ім. Ярослави Поповської у Перемишлі складає Вам найщирішу подяку за всі Ваші пожертви, які до цього часу становили основу нашої статутної діяльности. Ваша фінансова підтримка є цінним вкладом у важке діло виховання нашого молодого покоління в Закерзонні. Неодноразові пожертви допомагали дітям з бідних родин і віддалених місцевостей – в тому числі з Лемківщини – навчатись в українській школі, пізнавати рідну мову, історію та культуру. За це ще раз складаємо Вам нашу сердечну подяку.

Зараз Рада фонду вийшла з ініціятивою видання історично-краєзнавчого путівника „Шляхом української культури Перемишля“, який має на меті висвітлити культурні надбання українського Перемишля та показати його ролю в історії всієї України. Матеріяли для цього видання вже готуються істориками і краєзнавцями, які від давна займаються науковим дослідженням Перемишля і Перемиської землі. Передбачаємо, що загальний кошт публікації становитиме приблизно 16 тис. зл. (7 тис. ам. дол.). Такі кошти перевищують наші можливості, тому будемо дуже вдячні за Вашу фінансову участь у цьому проєкті.

Ваші можливі пожертви ласкаво просимо надсилати на банківський рахунок: Bank PEKAO SA II O w Przemyslu 21124017761111000001937960 або чеком виставленим на: Ukrainski Dom Narodowy w Przemyslu з дopискою – „Fundusz Stypendialny“.

Наша адреса: Ukrainski Dom Narodowy, ul. Kosciuszki 5, 37-700 Przemysl, Poland.

Залишаємось зі щирою повагою до Вас:

Від імені Ради Стипендійного фонду ім. Ярослави Поповської

Андрій Чорний *Проф. Іван Беднарський*

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в АМЕРИЦІ

запрошує на презентацію

нового роману

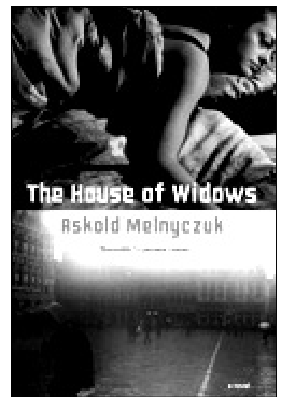
письменника

Аскольда Мельничука

(Бостонський університет)

„The House of Widows“

(Graywolf Press, 2008)

Аскольд Мельничук –

американський письменник українського походження, прозаїк, есеїст. Автор романів „*What Is Told*“ та „*Ambassador of the Dead*“, редактор-засновник журналу AGNI

„Brisk, lyrical writing and a winning narrator make *The House of Widows* irresistible. A son’s quest to understand his father’s suicide, and go to excavate a family history extinguished by the exigencies of the new world, make it exceptional“ – **Jhumpa Lahiri**

в суботу, 18 жовтня 2008 р., о 5-ій год. по пол.

в будинку НТШ

63 Fourth Ave. (між 9-ою і 10-ою вулицями)
New York, NY 10003.

ТАК, ваш КЛЮЧ до вигідної пенсії чекає на ВАС!

УНС допоможе **Вам** відкрити ваші можливості **СПЕЦІЯЛЬНИМ** пенсійним пляном, який платить 5% на 5 років. Що за корисний спосіб розпочати свій пенсійний фонд!.

5% ЧА 5 РОКІВ

За дальшими інформаціями просимо телефонувати до УНС
1-800-253-9862

- Безпечно
- Надійно
- Певно

UNA Inc. 2200 Route 10 Parsippany NJ 07054 - www.UkrainianNationalAssociation. Org - una@unamember.com

СПОРТ

ФУТБОЛ

Остання гра року в Чемпіонаті-2010

Збірна України з футболу завершила цьогорічний етап відбору до Чемпіонату світу-2010. На зимову перерву команда йде з певним запасом міцности, здобувши сім точок у трьох змаганнях і зберігаючи шанси на продовження боротьби за путівку до фінальної частини Чаші світу.

Останнім змаганням був поєдинок 11 жовтня проти збірної Хорватії. Саме ця команда є основним конкурентом українців у боротьбі за можливість зачепитися хоча б за друге місце у відбірковій групі 6, тому вдома, у Харкові, їм треба було вигравати. Але гра закінчилася внічию – 0:0.

1 квітня у Лондоні відбудеться гра з збірною Англії, яка саме розгромила команду Казахстану з рахунком 5:1.

Висліди змагань

Чемпіонат-2010

Група 6

	ігри	точки
1. Англія	3	9
2. Україна	3	7
3. Хорватія	3	4
4. Білорусь	2	3
5. Казахстан	4	3
6. Андорра	3	0

Ліґа Чемпіонів

Група C

1. „Барсельона“	2	6
2. „Шахтар“	2	3
3. „Спортинг“	2	3
4. „Базель“	2	0

Група G

1. „Арсенал“	2	4
2. „Порту“	2	3
3. „Динамо“ (Київ)	2	2
4. „Фенербахче“	2	1

Воротар збірної України Андрій П'ятов (ліворуч) та півзахисник збірної Хорватії Даріо Срна ведуть боротьбу за м'яч у Харкові, 11 жовтня. Фото: УНІАН

БАСКЕТБОЛ

Чемпіон України – в Евролізі

ПАРИЖ. – 24 вересня було прийняте революційне рішення у сучасному клюбному баскетболі Европи. Тепер команди гратимуть за спортивним принципом, а не за економічним, як було раніше

Вирішено збільшити кількість учасників Евроліґи до 30 клюбів. До 21 жовтня повинні відбутися внутрішні ради у всіх ліґах, де кожна федерація обере свою позицію. Після цього відбудеться ще одна асамблея Ліґи Европи, на якій більшістю голосів буде прийнято остаточне рішення.

Раніше Евроліґа формувалася за економічним принципом. Пояснимо на прикладі. Припустимо, якщо баскетбольний клюб „Київ“ допустили б до турніру, то Евроліґа втратила б великі кошти, тому що арена київського Палацу спорту вміщує близько 7,000 осіб, а рівень життя в Україні нижчий, ніж в Англії. Середня вартість квитка у Києві була б 300 грн., тоді як в Англії вболівальники могли б викласти по 200-300 фунтів, і арена розрахована на більшу кількість осіб. Тепер чемпіон України разом з іншими командами не таких розвинутих баскетбольних країн, як Еспанія, Італія, Греція, а й середніх держав може взяти участь у найпрестижнішому баскетбольному турнірі Европи.

БОКС

Віталій Кличко став чемпіоном світу

Віталій Кличко (праворуч) під час бою з ніґерійцем Семюелем Пітером в Берліні, Німеччина, в неділю, 12 жовтня. Фото: УНІАН

БЕРЛІН. – Віталій Кличко втілив мрію братів – 12 жовтня українські богатирі стали чемпіонами світу за різними версіями. До титулів „IBF“ і „WBO“ Володимира Кличка Віталій Кличко додав пояс „WBC“. Для того, щоб перемогти Семюеля Пітера, йому знадобилося вісім равндів, після яких тренери не випустили свого бійця на ринг. Записки усіх суддів говорили про беззаперечну перевагу українця – в усіх равндах він перемагав (80:72).

Віталій Кличко розпочав бій у Берліні досить обережно, 28-річний С. Пітер натомість кинувся вперед, але одразу ж отримав кілька жорстких „джебів“ з лівої руки. Він продовжував йти вперед, але В. Кличко став діяти чимраз жорсткіше, намагаючись працювати серіями та підключати праву руку. Цікаво, що українець настільки вдало тримав дистанцію та розстрілював ніґерійця з дальної відстані, що усі вісім равндів провів з опущеними руками.

У середині бою стало помітно, що С. Пітер втомився, все більше ударів приймає своєю головою. Тепер на шляху в українців залишаються тільки володарі титулів „WBA“ Руслан Чагаєв та Ніколай Валуєв.

Для 37-річного Віталія Кличка ця перемога стала не лише блискучим поверненням у професійний бокс після чотирьох років перебування у почесних чемпіонах, але й додатковою популяризацією свого імені напередодні позачергових виборів в український парлямент.

На ринзі брати Клички довели – кращих від них суперважковаговиків у світі немає. А Україна отримала ще одного чемпіона світу, і чемпіона у найпрестижнішій версії надважкої категорії професійного боксу.

ФІҐУРНЕ КОВЗАННЯ

Харків'яни виграли шостий етап

Почалися світові і европейські чемпіонати на Ґран-прі з фіґурного ковзання. Українці на них представлені в юніорській і дорослій серії.

На юніорську серію було заявлено дев'ять кращих українських пар, серед них – Аліса Агафонова-Дмитро Дунь. В українських юніорах є два американських леґіонери – Матей Селецький та Шеобін Гікін-Кенеді в парі з українцем Дмитром Зизаком. З українських сеньйорів змагаються Тетяна Волосожар-Стас Морозов, Анна Задорожнюк-Сергій Вербило. Шість кращих учасників зустрінуться у фіналі. Обидва українські дуети будуть змагатися на третьому та п'ятому етапах Ґран-прі – у Китаї та Росії, де збирається вся еліта фіґурного ковзання. Фінал Ґран-прі відбудеться 10-14 грудня в Сеулі.

4 жовтня харків'яни А. Агафонова-Д. Дунь виграли шостий етап. Вони набрали 152.97 точки, а росіяни Катерина Пушкаш-Дмитро Кисельов – 150.71. Третіми були французи Терра Фідлі-Бенуа Рішо (150.14). Наступний старт цієї пари відбудеться в Шефілді (Великобританія).

Альона Савченко та Робін Волкови отримали звання спортсменів року від „Golden Skate Awards“. Вручення нагород відбулося 11 жовтня в Міляні. Нагороди отримали також чемпіон світу Джері Батл і канадська пара Дюбе-Девідсон.

Відзначені також італійка Кароліна Костер, пари Ізабель Делобель-Рене Шонфельдер та Федеріка Фаелі-Масімо Скала, Стефан Ламбіель, Саша Коен.

ТЕНІС

Переміг українець

11 жовтня у змаганнях за „Чашу Кремля“ Українець Сергій Стаховський переміг у парному турнірі. У фінальному поєдинку у трьох сетах С. Стаховський у парі з італійцем Потіто Стараче переміг австралійсько-британський дует Стефан Гас-Рос Гатчінс. Найсильніший тенісист України С. Стаховський народжений 1986 року в Києві. Він утримує рекордну 91-шу позицію серед тенісистів світу.

Правдивий, незабутній голос

До першої річниці від дня смерти Миколи Французженка

Ще так недавно між нами звучав приємний голос Миколи Французженка-Вірного, на світ дивилось і ним раділо його усміхнене лице. Важко повірити, що цієї життєрадісної людини нема вже між нами, що не потелефонує, як у минулому, та не відізветься бадьорим дружнім голосом, не запитає: „Як справи, Миколцю?"

М. Французженко помер у неділю, 28 жовтня 2007 року, в місті Силвер Спрінґ, Мериленд, біля Вашінґтону. Покійний осиротив дружину Ярославу, синів Руслана і Олександра та доньку Роксану з родинами, в тому числі й троє внуків і одну правнучку. Дуже радів тим, що наймолодшому внукові дали ім'я Микола – як у діда.

М. Французженко (літературне прізвище – Вірний) відомий у діяспорі письменник, радіожурналіст, радіодиктор і громадський діяч. Він був автором поезій, оповідань, драматичних творів, досліджував творчість відомих українських поетів Василя Барки, Василя Стуса, Василя Симоненка, Михайла Ситника та інших.

Бібліографія його праць нараховує понад 400 позицій, включно з виданими в Україні книжками „Долі" (збірки творів), „Портрет поета" – про В. Барку, „Наші долі" – художні твори, в яких, між іншим, розповідав про своїх бойових побратимів-дивізійників, „Різні долі" – збірка оповідань, „Цвіт папороті" – про М. Ситника (упорядник і автор вступної статті), „Нащадок славного роду" – про театрознавця Валеріяна Ревуцького, „Василь Стус" (співупорядник і співредактор). Біля півроку у підвалі „Народної Волі" друкувалася повість „Його леді".

Як член редакційної колеґії, письменник працював над впорядкуванням матеріялів до другого тому великого тритомника праць Патріярха Мстислава. Почав опрацьовувати також перший том трилогії „Тридцять три роки на міжнародних радіохвилях".

М. Французженко був автором багатьох статтей, репортажів, оглядів, у яких висвітлював актуальні проблеми нашої сучасности; залюбки писав про життя і творчість українських письменників, літературознавців і діячів української культури. Він – чудовий диктор, перекладач, режисер і виховник дикторів, молодих радіожурналістів, талановитий промовець, декляматор, а передусім майстер художнього слова.

Численні статті, замітки, есеї та оповідання М. Французженка – Вірного з'являлися у таких журналах, як „Молода Україна", „Нові Дні", „Віра", „Українське Православне Слово", „Хрест і Тризуб", „Соборність" та інші. Письменник друкувався також у багатьох газетах української спільноти – „Батьківщині", „Ми не повернемось", „Українські Вісті", „Свобода", „Українська Думка", „Вечірній Київ" тощо. Лише впродовж 20 років праці на посаді головного редактора тижневика „Народна Воля" автор цієї статті надрукував 120 матеріялів М. Французженка-Вірного.

До речі, журнал „Соборність" (Німеччина) присудив Миколі Вірному літературну премію ім. Івана Кошелівця на 2001 рік за есей „Долі кращої, щастя й правди шукач".

М. Французженко народився 25 листопада 1923 року у місті Краснокутськ на Харківщині, в родині військового інженера. Дитячі роки провів у Києві, одначе, щасливого дитинства не мав. До року втратив матір. Щойно п'ять років пізніше батько одружився вдруге.

Перед Другою світовою війною малий М. Французженко мандрував з батьком по різних містах СРСР і вчився у різних містах і школах, а найдовше в Києві, Дніпропетровську, Харкові, Одесі, Кам'янець-Подільському; на Кавказі, у Криму тощо.

1938 року юнак став сином „ворога народу". Батька заарештували. Родині заборонили жити в столицях республік, навіть в обласних і районних містах. До цього лиха додалося ще одне: покинула його мачуха. М. Французженком заопікувались батькові друзі. Тим часом батько просидів 21 день у камері смертників, але його не розстріляли, засудили до 10 років тюрми, але звільнили в 1939 році.

У 1940 році юнак закінчив середню школу в Житомирі і стає студентом медицини. Одначе, війна не дозволила йому стати лікарем. Довелось захищати імперію. Два роки пізніше скінчив військову школу середнього командного складу, пішов на фронт, був важко поранений і опинився у німецькому полоні. Таких Сталін назвав зрадниками. М. Французженко не міг погодитись з несправедливим осудом. При першій нагоді старшина стає в ряди Першої Дивізії Української Національної Армії під командою ген. Павла Шандрука.

Під кінець війни М. Французженко опинився в англійському полоні в Белярії та Ріміні в Італії. На італійській землі й починалася його літературна і режисерська діяльність. Як здібний драматичний актор, М. Французженко виступав у жіночих і чоловічих ролях, наприклад, у ролі Мірандоліни в комедії Карла Ґольдоні „Хазяйка гостинниці"; Олени – дружини козака-невільника в п'єсі „На тихі води" Бориса Грінченка; Насті – жінки селянина Бабича в драмі І. Франка „Украдене щастя"; Батька – слуги в кримінальній драмі „Улюбленці темряви" та інших. З Італії М. Французженко виїхав разом з тисячами дивізійників до Англії.

Після звільнення з полону працював у фармера, в текстильній фабриці та в цегельні, потім став співвласником і директором підприємства виробництва літнього взуття. Був здібний та підприємливий. Невдовзі поїхав до праці на радіостанції „Визволення" в Мюнхені (1957-1962). З Німеччини переїхав з родиною до Ню-Йорку та працював для Радіо „Свобода" як керівник нью-йоркської української редакції. Працював і вчився. У Норвічському університеті отримав науковий ступінь маґістра.

З кінцем 1968 року М. Французженко почав працювати у Українському відділі „Голосу Америки" у Вашінґтоні, а закінчив кар'єру як керівник відділу в 1990 році. Разом працював в американських радіостанціях „Свобода" та „Голос Америки" майже 33 роки. Милозвучний голос М. Французженка залишився у фільмах „Шевченко у Вашінґтоні" – про відкриття пам'ятника поетові в столиці США, і „Щоб дзвони дзвонили" про будову церкви-пам'ятника в Савт-Бавнд-Бруку, Ню-Джерзі.

М. Французженко ще в Англії був причетний до заснування Спілки української молоді, а в Америці деякий час очолював Центральний комітет Об'єднання демократичної української молоді. Як член Українського Братського Союзу, підтримував працю цієї братської організації.

Письменник став дійсним членом Української Вільної Академії Наук в Ню-Йорку, членом-кореспондентом Наукового Товариства ім. Шевченка, а коли Україна стала незалежною державою, – членом Національної спілки письменників України.

Вийшовши на пенсію в 1990 році, Микола Вірний писав багато. Не все написане надрукував. Залишив, між іншим, незакінчений великий „Щоденник журналіста", збірку есеїв п.н. „Два тижні в Києві", повість "Покоління приречених", драматичну трилогію „Дух Святої Землі", науково-фантастичний роман „Таємниця сусідніх галактик", есеї „Зустрічі з Україною", „Великі Митрополити", „Коротко і ясно" та інші. Поспішав. Хотів якнайбільше зробити для української літератури.

Складний та неспокійний був життєвий шлях письменника. На цьому шляху було багато різних пригод і прикростей. У численних розмовах автор цієї статті спонукував свого тезка писати спогади зі свого повного пригод і досвіду в різних ділянках життя, але наш „вашінґтонець", бо й так себе деколи підписував, хотів наперед завершити початі літературні проєкти. Його відповідь була одна: „Пізніше. Ще хочу закінчити і те, і інше; ще треба багато дечого зробити". Так працював до останніх днів свого життя.

Про життєвий шлях і творчу працю М. Французженка з нагоди його ювілеїв (70-ліття, 75-ліття 80-ліття) дуже похвально писали його друзі та шанувальники – Володимир Біляїв, проф. Петро Одарченко, д-р Юрій Криволап.

М. Французженко хотів зробити для України якнайбільше. На жаль, не встиг здійснити всього. Чимало його проєктів залишилося на його столі, або лиш у шляхетних думках і намірах Патріота та Українця з великої літери. Він бо за Україну воював, для України та Україною жив і для неї працював.

Нехай же американська земля буде Йому легкою, а добра пам'ять про Нього – вічною.

Микола Дупляк

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
відходу у вічність нашого найдорожчого
ТАТА і ДЗЯДЗЯ

СВ. П.
ЯРОСЛАВА КУЛИНИЧА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

31 жовтня 2008 р. о год. 6 ранку
в Українській католицькій церкві св. Юра в Ню-Йорку.

Близьких і знайомих просимо о молитви
за душу Покійного

Сини з родинами

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА, ДІДА і ПРАДІДА

СВ. П.
МИКОЛИ ВІРНОГО-ФРАНЦУЗЖЕНКА

буде відправлена

ПАНАХИДА

в неділю, 26 жовтня 2008 р.
о 2-ій год. по пол.

в соборі св. Андрія Первозваного
15100 New Hampshire Ave., Silver Spring, MD 20905

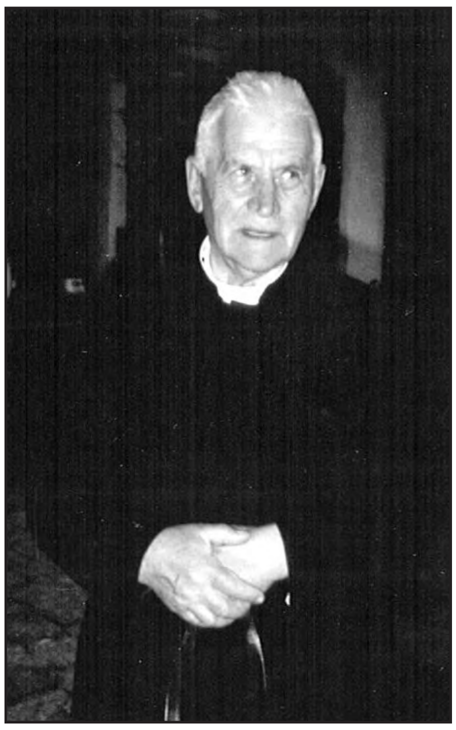
Після Панахиди відбудеться поминальний обід.

Служив жертовно Богові і людям

До 10-річчя відходу о. Петра Стойка

Великий патріот, мученик Української Греко-Католицької Церкви о. Богдан Стойко народився 27 червня 1915 року в Осташівцях, у багатодітній родині сільського вчителя Петра Стойка. Батьки прищепили молодому Богданові глибоку духовність, наполегливість та патріотизм.

Після закінчення сільської школи юнак навчався в Тернопільській та Рогатинській гімназіях, працював учителем української та німецької мов в Озернянській школі разом зі своєю нареченою Зонею Ковальською, родом з Млинців. Пізніше студіював теологію у Львівській Богословській академії, яку успішно закінчив у 1944 році. Тоді ж, після вінчання з Зонею, отримав сан священика з рук Єпископа Микити Будки у катедральному соборі св. Юра у Львові.

Св. п. о. Богдан Стойко.

Коли фронт покотився від Львова, о. Б. Стойко повернувся на рідну Зборівщину. Його перше священиче служіння відбулося в рідних Осташівцях біля стін зруйнованої церкви.

Потім він очолював парафії в Підгайчиках, Кудобинцях, Тустоголовах та Залізцях, до 1950 року. У 1947 році його заарештували, тримали у підвалах зборівської тюрми. Не довівши провини, а також завдяки старанням дружини, його випустили на волю, але не дозволяли виконувати душпастирську працю. Влада змусила його покинути район.

Почали глумитися над його дочками Ольгою і Дарусею, про що навіть писала в 1960-их роках газета „Молодь України", ставши на їх захист. Донькам все-таки вдалося здобути освіту: Ольга закінчила біологічний факультет Львівського університету, Дарія – Київську консерваторію.

Щоб якось утримувати сім'ю, о. Б. Стойко змушений був працювати бухгальтером аж до виходу на пенсію 1976 року. Потім займався бджільництвом, доглядаючи пасіку у приміському селі Рай.

Усі ці роки о. Б. Стойко перебував під наглядом КГБ. Однак, пережив наругу, і коли УГКЦ вийшла з підпілля, знову повернувся до своїх священичих обов'язків.

В останні роки о. Б. Стойко не раз приїжджав на Зборівщину, відвідавши храми в Підгайчиках, Тустоголовах, Кудобинцях. Коли люди підняли з руїн Осташівську церкву, він провів тут перше Богослужіння.

За багатолітню подвижницьку діяльність з нагоди 400-ліття Берестейського єднання кардинал Мирослав Іван Любачівський у 1996 році вручив о. Б. Стойкові митру, як одному з достойних отців Зборівської єпархії.

Останню Літургію він відслужив 13 грудня 1998 року, а 16 грудня його серце перестало битись. Світла пам'ять про о. Б. Стойка, славного зборівчана, назавжди збережеться у серцях його родичів, у серцях всіх людей, які знали і любили його.

Зборівчани висловили співчуття родині Ковальських, Стойків і Білорусів, дальшій родині Покійного в Канаді та Україні.

Михайло Теличин,
Зборів, Тернопільська обл.

В світлу пам'ять Миколи Бурми

Микола Бурма народився 15 серпня 1924 року в селі Денисівці, Оржицького району на Полтавщині. Він був здібним до науки, але Друга світова війна поставила крапку на навчанні. Коли почулись звуки гармат зі сходу, всю Полтавщину охопив неспокій. М. Бурма радився з матір'ю, що їм робити – чи чекати повернення комуністичної влади і далі бути рабами колгоспу, чи вирушити на Захід.

Вирішили попрощатись 1943 року з селом і поїхали возом в невідоме. Опинились у Німеччині, де тяжко працювали аж до закінчення війни. Хоч нелегко доводилось їм після війни, але коли почали організовуватись табори Ді-Пі для осіб, що не бажали повертатися на „родіну", поселилися з мамою в англійській зоні, в Гайденау. Як більшість таборян, вони жили надією на краще. М. Бурма познайомився з Марією Медвідь, і вони одружилися.

Повільно почали люди виїздити з таборів. Вирушили й вони до Англії. Спочатку відробили контракт, а потім переїхали на постійне життя в місто Престон, де придбали хату та все потрібне й зажили щасливим життям. Народилася донечка Оля. Як кожний національно свідомий українець, він не забував про поневолену Україну, яку вони були змушені залишити, брав активну участь в українських організаціях, підтримував ті, що розповідали світові про колективізацію, тюрми, заслання та Голодомор 1932-1933 років, влаштований комуністичною владою Москви. Також брав активну участь в розбудові релігійного життя в Престоні.

Дружина його свою донечку навчала української мови, звичаїв, дбала про її освіту. Оля здобула середню освіту та закінчила в місті Лідсі інститут, здобула ступінь доктора медицини.

М. Бурма з своєю улюбленою дружиною жили в згоді, мов пара голубів, даючи цим приклад іншим як жити і Бога хвалити. Але більше як 30 років тому невиліковна хвороба – рак – розлучив молоду пару. Він ніколи вдруге не одружився. Хвороба почала підбиратися і до нього. В телефонній розмові скаржився мені, що ніякі ліки не допомагають, тільки тимчасово забував болі, коли співав пісню „Видно шляхи Полтавські ще й славну Полтаву", а часом улюблену пісню покійної дружини – „Шумлять верби, в кінці греблі...".

Шляхів полтавських йому не довелося побачити за Незалежности України, але столицю України – Київ побачив, проплив пароплавом увесь Дніпро-Славуту, побував на могилі Тараса Шевченка в Каневі і розповів своїй дочці та зятеві-англійцеві про Кобзаря та подорож Україною.

Помер М. Бурма від тієї ж хвороби, що й дружина. Похорон відбувся 7 лютого в англійській церкві, де колись відправлялись українські Служби Божі. В останню дорогу прийшло попрощати його багато друзів та колишніх учнів Школи українознавства, яких навчала покійна дружина Марія.

Прощальне слово сказав о. прот. Богдан Матвійчук, згадуючи про покійного, як людину релігійну, чесну і віддану православній вірі та Україні. Хор співав під керівництвом Ганни Матвійчук.

Поминальна трапеза відбулася за православним звичаєм. Сум огортав всіх на кладовищі. Хай буде вічна пам'ять про нього, а душа Його хай оселиться, де всі праведники спочивають.

Осиротив він свою улюблену дочку Олю і зятя Гая Вілсонів та багатьох друзів. Вічна Йому пам'ять!

о. М. Пишненко,
земляк полтавця,
Лондон, Великобританія

З болем і смутком повідомляємо приятелів і знайомих, що 6 жовтня 2008 р. померла у Філядельфії, після довгої і важкої недуги наша дорога ДРУЖИНА, МАМА, БАБУНЯ

СВ. П.

ЛЮДМИЛА з Березюків ЧАЙКІВСЬКА

нар. 21 травня 1924 р. у Вінниці, Україна.

Залишені в смутку:

муж – Зенон Чайківський
син – Юрій Чайківський з дружиною Анітою і синами Андрієм і Данилом
синова – Марта Чайківська з синами Марком і Романом
та дальша родина у США і в Україні.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 11 жовтня о год. 11 в українській католицькій церкві у Мелровз Парку, а відтак на цвинтар у Факс Чейсі.

Покійна була активною громадською діячкою, зокрема в 43 відділі Союзу Українок Америки, в Раді Бібліотеки при Українському Освітньо-Культурному Центрі, в Нашій Українській Рідній Школі, в Пласті і в спортовому товаристві „Тризуб".

Замість квітів на могилу Покійної, можна хто бажає, складати датки на ці українські організації.

Пластова Станиця в Ню-Йорку

ділиться сумною вісткою з усіма пластунами та всією українською громадою, що 3-го жовтня 2008 року відійшов на Вічну Ватру

пл. сен. кер.

БОГДАН МИХАЙЛІВ

член загону „Червона Калина",
активний член нашої станиці,
бувший пластовий виховник, зв'язковий і кошовий та діючий член Станичної Ради.

Вічна Йому Пам'ять!

Щирі співчуття складаємо дружині Покійного та родині.

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає.

Подяка

З волі Всевишнього відійшли у засвіти мої Батьки

Татяна Тершаковець,10 жовтня, 2007
Д-р Андрій Тершаковець, 23 жовтня, 2007

У першу безмежно болючу річницю Їхнього відходу у вічність

складаю щиру подяку членам родини, приятелям і знайомим, що взяли участь у похоронних відправах моїх Батьків.

В першу чергу складаю сердечну подяку всеч. о. Леонідові Малькову та всеч. о. Андрієві Манкові з церкви св. Івана Хрестителя за переведення всіх похоронних відправ у похоронному заведенні, у церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж. та на цвинтарі в Баунд Брук, Н. Дж. У дальшому моя подяка належиться дякові Михайлові Стащишинові за його асисту у переведенні похоронних відправ та зорганізованню хористів під час відправ у церкві.

Особливо я є вдячна моїй Хресній Мамі і Сестрі покійного Марії Тершаковець та її чоловікові Романові Гаврилякові за так потрібну емоційну підтримку в моїх днях великого смутку та поміч у переведенні похоронних обр'ядів.

Моя подяка належить похоронному заведенні Литвин і Литвин у Юніон, Н. Дж. за старанне та достойне переведення похоронів.

Глибоко вдячна усім тим, що своїми словами попрощали покійних у похоронному заведенні та на тризні під час похоронів. А саме: Олі Гнатейко, Голові Українського Музею в Ню-Йорку, д-рові Юрієві Савицькому, д-рові Юджін Паповиц, оба професійні колеґи мого батька, Джуел Паповиц, приятелька моєї мами, Ігореві Терлецькому, братанкові моєї мами, Марії Тершаковець, моїй теті, мойому вуйкові Романові Гаврилякові, Карлові Зайнінґерові та Володимирові Петришинові, приятелям моїх батьків. Також дякую Карлові Зайнинґерові за те, що присвятив памяті моїх батьків серію своїх викладів в Києво-Могилянській Академії.

Моя особлива подяка Оленці і Ігореві Терлецьким за їх допомогу у переведенні тризни. Також вдячна Ганусі та Олегові Лазіркам за їх теплу гостинність після відправ.

Щиро дякую усім, хто зложив датки на Служби Божі, прислав квіти та дав щирі пожертви на Український Музей в Ню-Йорку, котрі принесли загальну суму $17,200.00.

Вкінці, дякую усім, хто своїми молитвами і співчуттям піддержували і дальше піддержують мене і родину у цій великій втраті.

Дочка Тамара

<u>Щиро дякую усім за пожертви, що склали на Український Музей:</u>

Роман і Анна Алиськевич, Андрій і Марта Бачинські, Дарія Байко, Меланія Банах, Володимир і Христина Баранецькі, Орест і Ліда Білоус, Пол Блєр, Анна Бойчук, Люба Буровс, Працівники Федерал Резерв Банк, Чехович Дана, Ярослав і Лідія Черник, Ярослав і Катр'я Червоняк Лев і Арета Добр'янські, Олег Савків, Люба Фірчук, Джан і Меліса Ґрейвс, Богдан і Лідія Гайдучок, Микола Галів, Мирон і Оля Гнатейко, Іреней і Оксана Ісаїв, Марія Іскало, Богдан і Дора Іскало, Ліда Яросевич, Евстахій Ярош, Атанас і Катерина Кобрин, Богдан і Марія Ковч, Роман і Тамара Кравс, Ґері й Ненсі Курц, Ярослав і Віра Криштальські, Ірена Купчинська, Богдан і Ліля Курилко, Олег і Гануся Лазірко, Оксана і Василь Лев, Марта Левицька, Олег і Оксана Лопатинські, Іван і Ярослава Лучечко, Оксана і Ольга Олач, Юджін і Джувел Паповиц, Андрій і Ляриса Пащук, Володимир Петришин, Христина Певна, Богдан і Марія Полянські, Ярослав Рожанковський, Ярослава Рубель, Юрій і Оля Руденські, Юрій Савицький і Марія Менендез, Володимир і Мерилин Шарко, Петро і Ілона Шиприкевич, Роман і Мотр'я Слоневські, Орест і Марія Слупчинські, Оля Смаль, Анастазія Сочинська, Лада Сочинська, Ярослав Сочинський, Ярослав і Оля Ставничі, Ірена Стецьків-Бехтольд, Люба Стефанівська, Марта Терлецька-Едвардс, Софія Терлецька, Нестор Терлецький з родиною, Ігор і Оленка Терлецькі, Андрій Тершаковець (Філядельфія) та Дорівняльний фонд від Мерк Комп., Аніса Тершаковець, Василь і Марія Тершаковець, Марія Тершаковець і Роман Гавриляк, Остап і Віра Тершаковець, Браєн і Андрея Томко, Ярослав і Марія Томоруґ, Юрій і Оксана Тритяк, Александер і Оксана Тишовницькі, Ігор і Марта Воєвідки, Марія Волинець, Теодозій і Оля Зазуля, Михайло і Александра Завадівські, Карло і Софія Зайнінґер, Ліда Зайнінґер, Богдан Желехівський, Евген і Наталія Змий.

<u>Щиро дякую за прегарні квіти і кошики що їх прислали:</u>

Тамара Бабюк, Наталія Доблоська, Ненсі Долинська, Рахела Ґобер, Леся Коропей-Джеймс, Роксоляна Лучкань, Оля Матківська, Мотр'я Яремко, Іня Чегаде, Ігор і Дарія Чума, Франческа Севайос, Христина і Йозеф Яняк, Таня Терлецька, Нестор Терлецький, Юрій Терлецький, Ігор і Оленка Терлецькі, Аніса Тершаковець, Василь і Марія Тершаковець, Браєн і Аня Томко, Михайло і Александра Завадівські, Пластовий Курінь Спартанок. Український Музей.

<u>Щиро дякую за Святі Літургії і меморіяли за спокій душ покійних:</u>

Володимир і Христина Баранецькі, Тетяна Черник, Марія Цизик, Іреней і Оксана Ісаїв, Богдан і Дора Іскало, Оксана Кузьмак, Лідія Кармоди-Пуччі, Олег і Гануся Лазірко, Марія Лещинська, Оксана Лопатинська, Марґаріта Мосюк, Мирослава Петренко, Слава і Андрій Салюк, Аніса Тершаковець, Василь і Марія Тершаковець, Остап і Віра Тершаковець, Браєн і Аня Томко, Михайло і Александра Завадівські. Евген і Наталія Змий

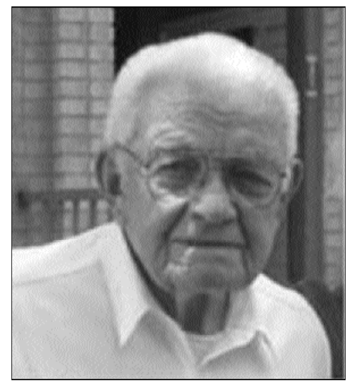
За спокій душ Покійних будуть відправлені Святі Літурґії в Катедрі Св. Юра у Львові в днях 10 і 23 жовтня цього року.

Якщо я несвідомо проминула декого із дорогих нам осіб, прошу мені вибачити за це.

Ділимося сумною вісткою,
що в ранніх годинах
7-го жовтня 2008 року
упокоївся в Бозі
наш найдорожчий
МУЖ, ТАТО, ДІДО,
ПРАДІДО і ВУЙКО

Вірний син Української землі
та довголітній
член ОУН та ООЧСУ

СВ. П.

МИХАЙЛО РУДИК

Народився 18 листопада 1922 року
у селі Соснові, Теребовлянського р-ну, Тернопільської обл.

<u>У глибокому смутку залишені:</u>

<u>Дружина</u>
Стефанія

<u>Сини</u>
Стефан з дружиною Олею Василь з дружиною Інґою

<u>Внуки</u>
Катя Рудик-Кулганек з мужем Клифтон
Адріянна Одомірок з мужем Робертом
Наталка Рудик
Никола Рудик з дружиною Келі

<u>Правнуки</u>
Клифтон, Джастин, Кейлі та Аріянна

<u>Племінниця</u>
Надія Фанік

Ближча і дальша родина в Канаді, Америці і Україні.

Похоронні відправи відбулися 10 жовтня 2008 р. в Українській католицькій церкві Чесного Хреста в Асторії, Н.Й. Покійний спочиває на цвинтарі св. Духа у Гемптонбурґу Н.Й.

Про молитви просить Стефанія Рудик з родиною.

Вічна Йому Пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що
17 вересня 2008 р. в Bloomington, Indiana, померла

СВ. П.

СОФІЯ КУДРИК

нар. 15 жовтня 1912 р. у Львові
дочка Володимира та Галини (Стрийської) ДИДИНСЬКИХ,
вдова д-ра Олега Кудрика, який помер скоріше.

Закінчила гімназію ім. Івана Франка у Дрогобичі. Одержала диплом у Львівському Інституті Міжнародної Торгівлі та вищі студії (postgraduate) студії в Торговельному Інституті у Відні. Перед приїздом до США була керівником у комерційному банку у Львові і керівником бюра корпорації міжнародної торгівлі у Кракові в Польщі.

З чоловіком Олегом приїхала до США в 1949 році. В Блюмінґтоні працювала в бібліотеці університету Індіана, була головним асистентом і координатором східньо-европейського і слов'янського відділу. Була членом Товариства John Harvard and Society, Harvard College, Cambridge, MA. Її чоловік д-р Олег Кудрик був головою відділу закупівлі (aquisitions) бібліотеки університету Індіана.

Похорон відбувся 15 жовтня 2008 р. в Cedar Hill Ukrainian Cemetery у Вашинґтоні.

Залишилися у смутку:

кузинка в Польщі	– РОМА СТРИЙСЬКА-КУЧИНСЬКА
племінники в США	– АДРІЯН і МАРІЯ ГАЛЯРЕВИЧІ
	– ЮРІЙ і ВІРА ПОПЕЛІ
	– АДРІЯН і ІРЕНА СТРИСЬКІ
у Франції	– ЕЛЗБІЄТА і ДОМІНІК LIEVOUX

Вічна Її пам'ять!